БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

6-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 184 (1446)
18 СЕНТЯБРЬ ЖУМА 1959 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Ўзбекистон рассомларининг олтинчи съездига

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республика рассомлари VI съезди делегатларини ва улар орқали Ўзбекистон ССР тасвирий санъатининг ҳамма арбобларини қизғин табриклайди.

Ўзбекистон рассомлари съезди жонажон Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети теварагига мустаҳкам жипслашган қаҳрамонона совет халқи мамлакатимиз ҳаётида ва халқаро коммунистик ҳаракат тарихида буюк ҳодиса бўлган КПСС XXI съездининг улуғвор қарорларини амалга ошириш учун жўшқин илҳом билан меҳнат қилаётган бир пайтда очилди.

Ана шу улуғвор яратувчилик ишида маданиятимиз арбобларининг кўп сонли отряди, шу жумладан рассомлар, ҳайкалтарошлар, халқ амалий санъатининг усталари фахрли ўрин эгаллайдилар.

Совет ҳокимияти йилларида ўзбек халқининг тасвирий санъати унинг бутун маданияти сингари равнақ топди. Партиянинг ленинча миллий сиёсати оғишмай амалга оширилганлиги туфайли, улуғ рус халқи ва СССРдаги барча халқларнинг беғараз ёрдами туфайли Ўзбекистонда ажойиб рассомлар етишиб чиқди. Улар халққа садоқат билан хизмат қилмоқдалар ва социалистик реализм байроғини баланд кўтармоқдалар. Республикамизнинг улуғ Ленин партиясига чексиз содиқ бўлган рассомлари халқнинг тарихий йўлини, унинг коммунистик жамият қуриш учун кураш соҳасида кўрсатган қаҳрамонлигининг улуғворлигини акс эттирган кўпгина ёрқин ва истеъдодли асарлар яратдилар.

Ўзбекистон рассомлари эришган муваффақиятлар шубҳасиз. Бироқ, республикада тасвирий санъатни ривожлантириш соҳасида жиддий камчиликлар ҳам бор. Бу камчилик, даставвал, рассомларимизнинг халқ ҳаёти ва меҳнати билан алоқалари мустаҳкам бўлмаганлигидадир. Социалистик воқеликнинг муҳим ҳодисалари ҳақида катта бадиий куч билан ёзилган тематик йирик асарлар ҳали бизда кам яратилмоқда.

Ана шу ва шунга ўхшаш бошқа камчиликларни бартараф қилиш зарур.

Ўзбекистон рассомлари Совет Иттифоқининг барча тасвирий санъат арбоблари сингари ўз асарларида ижодкор халқ — совет халқининг улуғвор ишларини, унинг коммунизм қурилиши соҳасидаги шахдам қадамларини акс эттиришлари, ўзбек халқининг саноатни янада ривожлантириш учун, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун олиб бораётган курашини, республикамиз меҳнаткашларининг ҳаётини, турмушини, маданиятини ва руҳий дунёсини, совет халқлари қардошларча дўстлигини буюк самараларни зўр бадиий куч билан акс эттиришлари зарур. Бунда, Н. С. Хрушчев Вешенская станицадаги митингда айтганидек, — «Кишиларнинг ишларини ва жасоратларини акс эттирибгина қолмай, балки коммунизм ғалабаси учун курашда туғиладиган қаҳрамонликнинг ғоявий чашмаларини кўрсатиб бериш муҳимдир» деган гапини ёдда тутиш зарур. Ўзбекистон меҳнаткашлари ўз рассомларидан уларнинг руҳий дунёсини бойитадиган, меҳнатда янги зафарлар учун, коммунизм ва тинчлик ғоялари учун курашга илҳомлантирадиган янги-янги асарлар кутмоқдалар. Рассомлар мавзули композициялар яратиш устида ҳормай-толмай ишлашлари, тасвирий санъатнинг ҳамма жанрларини, шу жумладан халқ амалий санъатини ривожлантиришлари, ўз маҳоратларини қунт билан ошириб боришлари ва энг муҳими — халқ оммаси ҳаётига чуқур кириб боришлари, ҳаёт ҳақиқати йўлидан оғишмай боришлари, халқнинг коммунизм ғалабаси учун қаҳрамонона курашидан илҳомланишлари керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республика рассомларининг VI съезди ишига муваффақият тилайди ва қатъий ишонч билдириб айтадики, тасвирий санъат арбоблари халқ олдидаги ўз бурчларини шараф билан бажарадилар, Ўзбекистон меҳнаткашлари КПСС XXI съезди томонидан қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун курашга муносиб ҳисса қўшадилар, ғоявий ва бадиий жиҳатдан юксак бўлган, мамлакатимизда коммунизм қурилиши авж олдириб юборилган даврга муносиб янги асарлар яратадилар!

Яшасин совет халқининг коммунизм қурилиши учун курашидаги улуғ илҳомлантирувчи ва раҳбар кучи — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

Мавсумда 12 тонна пахта тераман

Бу йил бригадамиз бўйича 73 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан пахта топшириш мажбурияти олинган. Далаларимизда ана шу мажбуриятимизни бажаришни таъминлайдиган миқдорда ҳосил етиштирилди. Мен шу ҳосилни ўз вақтида йиғиб-териб олиб, давлатга топшириш ишига муносиб ҳисса қўшиш мақсадида кўп минг килограммчи йигит ва қизларнинг ташаббусига қўшилдим. Мавсумда кам деганда 12 тонна пахта теришга аҳд қилдим.

Мен пахта териш юзасидан олган мажбуриятимни байрамгача бажараман деб, сўз бердим. Бунинг учун икки ойдан ортиқроқ вақт давомида ҳеч ишдан қолмай кунига 200 килограммдан пахта териш керак. Аммо, мен бир кунда фақат 200 килограмм пахта териш учун кифояланcам, ўз ваъдамнинг устидан чиқолмай қолишим мумкин. Негаки, куз ҳавосига ишониб бўлмайди. Терим даврида намгарчилик бўлиши ҳам эҳтимол. Шундай кунларда мутлақо пахта терилмаслиги ҳам мумкин. Шуни ҳисобга олиб, ўрта ҳисобда кунига 240—250 килограммдан пахта териш учун курашаман.

Мухтарамхон СОБИРОВА,
Оққўрғон районидаги Тельман номли колхоз теримчиси.

Планимиз тўлди, мажбуриятни ҳам бажарамиз

Колхозимиз аъзолари партиямиз XXI съездининг қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни кескин кўпайтириш юзасидан белгилаб берган тадбирларини амалга ошираборио, бу соҳада яхши натижага эришаётирлар. Биз социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, луб экинлари ҳосили тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари 15 сентябрда бажаришга эришдик. Ўтган йилнинг шу муддатидагига нисбатан 3087 тонна кўп луб ҳосили тайёрланди.

Айниқса, ўртоқ Тхай Нам Гир бошчилик қилаётган бригада аъзолари яхши натижаларни қўлга киритдилар. 158 гектар майдондан 140 центнердан ҳосил олиниб, мажбурият ҳам ортиғи билан бажарилди.

Биз ўз имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, яна 2100 тонна луб экинлари ҳосили тайёрлашга қарор қилдик. Бу ишнинг ҳам уддасидан чиқиб хўжалигимиз бўйича 7 минг тонна луб ҳосили етиштириш юзасидан олган социалистик мажбуриятни ҳам тўла бажарамиз. Бу бизнинг КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми шарафига муносиб совғамиз бўлади.

Колхозимиз гўшт, сут, тухум, жун ва дон (шолидан бошқа) сотиш йиллик планларини ҳам муддатидан илгари бажарди. Мўлжалдагидан анча ортиқ силос ҳамда дағал хашак тайёрлаб қўйилди.

Ҳозирги кунда луб экинлари ҳосилини йиғиштириш билан бир қаторда келгуси қишлоқ хўжалик йили учун тайёргарлик ишлари ҳам кучайтириб юборилди. Ҳосили йиғиб олинган майдонлар пешма-пеш шудгор қилинаётир.

ПАК ДЕН ХИБ,
Юқори Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон» колхозининг раиси.

ЧА БОН ДЮН,
бошланғич партия ташкилотининг секретари.

Тез ва тоза терайлик!

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТА РЕДАКЦИЯСИГА

Биз, Боёвут районидаги «Коммунизм» колхозининг аъзолари чақириғига қўшилиб, бу йил давлатга пландаги 3520 ўрнига 4300 тонна ҳосил топшириш мажбуриятини олдик. Имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, йиллик планни 4 ноябргача, мажбуриятимизни эса 25 ноябргача бажаришга қарор қилдик.

И. АҲМЕДОВ,
Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг раиси.

А. МИРАҲМЕДОВ,
колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари.

Афроил Сайфатов қизлардан ўтиб кетди

Пискент районидаги Хрушчев номли колхозда ўтган йиллари илғор теримчи йигитлар жуда кам эди. Бу йил теримчи йигитлар сони кўпайиб қолди.

Ўртоқ Ж. Михайлов бошлиқ бригаданинг М. Ҳайитматова, Р. Мамадиева, М. Назарова, Ф. Ботаева ва Ф. Ризаманов каби теримчилари ўнбешмингчилар ҳаракатига қўшилиб, кунига 210—230 килограммга етказиб пахта термоқдалар.

Мавсумда 26 тонна пахта териш мажбуриятини олган теримчи йигит Афроил Сайфатов пахта теришда бригададаги энг илғор теримчи қизлардан ҳам ўзиб кетди. У шу кунларда 300 килограммга етказиб пахта тераётир.

Т. ҚОСИМОВ.

Ҳам сифат паст, ҳам суръат

«Қизил Ўзбекистон» колхозининг ўртоқ Ҳамида Қодирова бошлиқ бригада пахта далаларида бўлганимизда кунига 160—180 килограммдан пахта тераётган айрим теримчиларни кўриб баҳри-дилимиз очилди. Табелчи Қурбонали Ўрозов туш маҳалида теримчиларнинг ярим кунда терган пахтасини тортиб олаётган эди. Мавжуда Маҳмадазизова, Хатми Норинбоева сингари теримчилар унумли ишлашлари билан бирга фақат пишган пахтани термоқдалар, чаноқларда қолдирмаётирлар.

Бироқ бригаданинг анчагина теримчиси ўзлари билан ёнма-ён ишлаётган илғорлардан намуна олмаётирлар. Кунлик иш нормаларини бажармай, хом пахта термоқдалар. Биз Атир Мамедованинг ишини кўзатганимизда бу фикрнинг тўғрилигига яна бир марта ишонч ҳосил қилдик. У кунлик нормани фақат 70—80 процентга етказиб бажараяпти. Хирмонга тўккан пахтасининг 30—40 проценти хом. Шунингдек, у териб кетган эгатларда пахта чаноғида қолиб кетмоқда. Бунга ўхшаш фактни бригаданинг бошқа теримчилари ишида ҳам учратдик.

Бригаданинг 70 гектар пахта майдони бор. Ҳар гектар ердан 36 центнердан ҳосил етиштириш мажбурияти олинган. Аммо бригада бошлиғи ўртоқ Қодирова кўнгилчанглик қилиб, теримчилардан унумли ва сифатли ишлашни қатъий талаб қилмаётир. Оқибатда бригада бўйича белгиланган график бажарилмай қолмоқда. Ишчи кучларидан тўла ва унумли фойдаланилмаганлиги сабабли эндигина йиллик планнинг 5 проценти миқдорида пахта тайёрланди.

Иш сифати Тўра Абдиқодиров, Абдулла Тожибоев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳам талабга жавоб бермайди. Етиштирилган ҳосилни сира нобуд қилмай, ўз вақтида йиғиштириб олиш иши айниқса ўртоқ Меҳри Шералиева бошлиқ бригадада ёмон ташкил этилган. Бригаданинг Турсун Иброҳимова, Раъно Сатторова сингари аъзолари бир кунда фақат 40—50 килограммдан пахта тераётирлар. Бунинг устига бригадада нобудгарчиликка йўл қўйилмоқда, бажарилаётган иш ҳам сифатсиз, терган пахталари хом, ифлос. Анчагина пахта чаноқларда қолиб кетмоқда. Шунинг учун бу бригада ҳам пахта тайёрлашда орқада судралиб қолаётир.

Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида Олим Мўминов, Анвар Эгамназаров ўртоқлар бошлиқ бўлган бригадалар етиштирилган мўл ҳосилни ўз вақтида йиғиб давлатга топшириш ишида яхши натижаларни қўлга киритмоқдалар. Шундай экан, Ҳ. Қодирова, М. Шералиева ўртоқлар бошқараётган бригада аъзолари нега бу илғорлардан намуна олмайдилар. Ёки бу бригадаларда пахта очилмаганми, ишчи кучи етишмайдими? Йўқ. Ҳамма иллат шундаки, бу бригадаларнинг айрим аъзолари, хусусан бригада бошлиқлари ҳозирги ғанимат кунларнинг қадрига етмаётирлар.

Ш. ШЕРАЛИЕВ.

Бу йил областимиз колхоз ва совхозларида биринчи марта ғўза барглари вертолётлар ёрдами билан тўктирилмоқда. Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекисон» колхозида хизмат қилаётган учувчилар бу соҳада яхши натижаларга эришаётирлар. Улар ҳосили машинада териладиган пахта майдонларидаги ғўзаларни белгиланган муддатларда дорилаб, баргларнинг тез тўкилишини таъминламоқдалар. Суратларда (юқорида — чапдан ўнгга): вертолёт техниги Пётр Поляков ва колхоз энтомолог-агрономи Аъзам Жўраев ўртоқлар дори сепилиши лозим бўлган карталар маршрутини белгиламоқдалар. Пастдаги суратда — колхознинг 23-бригадасида вертолёт ёрдами билан ғўза барглари дориланмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

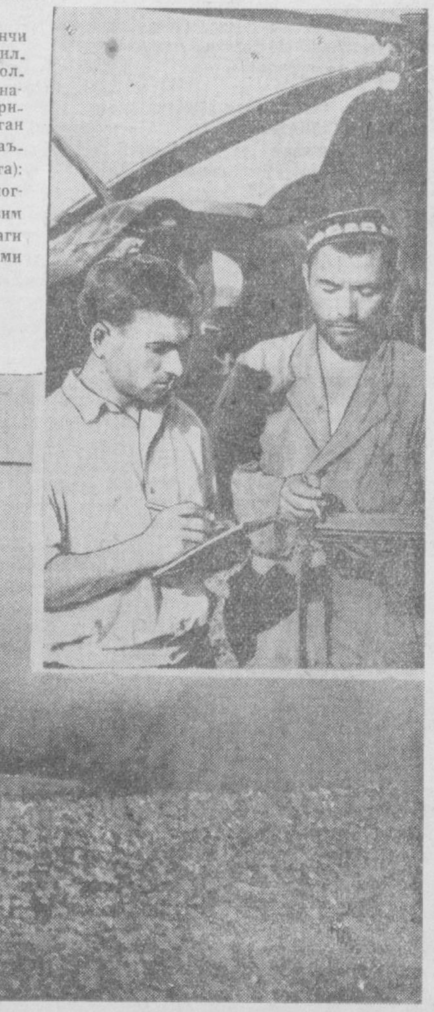

Ватанпарвар теримчиларга тенглашинг

Ўртоқ **М. ТАЙФУРОВ**

Бу азамат йигит мавсумда 17 минг килограмм пахта теришга аҳд қилган. Хирмонга кунига 240—260 килограммдан «оқ олтин» топшираётган Муфтини Сирдарё районидаги Ильич номли колхоз аъзолари ҳурмат қилишади.

Ўртоқ **Д. ҒОЗИЕВА**

«Пискент» совхози 1-бўлимининг моҳир теримчиси Дилбар мавсумда 25 тонна пахта тераман, деб аҳд қилган. У ўз аҳдининг уддасидан чиқиш учун бел боғлаб ишлаб, кунига 200—210 килограммдан пахта термоқда.

В. Лейзерович ва **Қ. Ҳайитмуҳамедов** фотолари (ЎзТАГ фотохроникаси).

Н. С. Хрушчевнинг Вашингтондаги Миллий матбуот клубида 1959 йил 16 сентябрда сўзлаган нутқи

ВАШИНГТОН, 16 сентябрь. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев бугун Миллий матбуот клубида нутқ сўзлади.

Н. С. Хрушчев АҚШ га қилган визити билан боғлиқ бўлган проблемаларни таърифлаб, бундай деди:

Мен аввало, сизга энг яхши ниятлар билан ва очиқ кўнгил билан келганлигимизни уқдириб ўтишни истайман. Биз, Америка халқига дўстлик туйғулари билан ва мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро муносабатларни яхшилашга, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашга эришиш самимий истаги билан келдик. Бу — визитимизнинг асосий мақсадидир.

Биз, сизнинг ҳукуматингиз билан ҳаётий муҳим масалалар ҳақида бамаслаҳат бир фикрга келишни истаймиз. Бундай масалалар кўп. Аммо мен аввало, халқаро кескинликни юмшатиш ва «совуқ уруш»га барҳам бериш тўғрисидаги, қуролсизланиш ҳақидаги, Германия билан сулҳ шартномаси тузиш ҳақидаги, жаҳон савдоси ҳақидаги мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро муносабатларни яхшилаш тўғрисидаги масалаларни кўрсатиб ўтмоқчи бўламан.

Менинг фикримча, «совуқ уруш»га барҳам бериш ва тинчликни мустаҳкамлаш тўғрисидаги, халқаро кескинликни юмшатиш тўғрисидаги масала президент билан ўтказадиган суҳбатларимизнинг асосий темаси бўлади.

Н. С. Хрушчев барча халқлар рўёбга чиқариш учун интилаётган энг асосий мақсад тинчликни сақлашни таъминлаш ва урушни жамият ҳаётидан абадий суриб чиқаришдан иборат эканлигини таъкидлаб, яна қуйидагиларни айтди:

Ҳеч мустасносиз барча давлатларни уруш қилиш воситаларига эга бўлмайдиган шароитга қўйиш, бошқа сўзлар билан айтганда, **қуролсизланиш проблемасини ҳал этиш** — урушнинг бўлишига йўл қўймайдиган энг яхши ва энг мустаҳкам усулдир. Қуролсизланиш, албатта, давлатларнинг энг нозик манфаатларига — уларнинг хавфсизлиги манфаатларига тааллуқли бўлади, шундай махфий маълумотлар соҳасига тегиб ўтадики, хусусан, халқаро кескинлик ва ўзаро шубҳа-гумонлар мавжуд бўлган бир вазиятда бундай махфий маълумотларни ошкор қилиш ҳар қандай давлатга ҳам оғир келади.

Индинга, деб сўзини давом эттирди Н. С. Хрушчев, Бош Ассамблеянинг мажлисида айтадиган гапларимни олдиндан айтиб қўймоқчи бўлмасам ҳам, асосий эътиборни қуролсизланиш проблемасига қаратмоқчи бўламан, деб сизларга айтишим мумкин. Совет ҳукумати Бирлашган Миллатлар Ташкилоти муҳокамасига шундай таклифни тақдим этадики, бу таклиф замонамизнинг энг муҳим проблемасини ҳал этишда муҳим роль ўйнайди, деб умид қиламиз.

Энг зарур бўлган бошқа халқаро проблемалар ҳам бор. Совет Иттифоқи Германия билан сулҳ шартномаси тузишга жиддий аҳамият бераётганлиги сизлар учун янгилик эмас, албатта. Агар биз учинчи жаҳон уруши бўлишини кутиб ўтиришни истамас эканмиз, иккинчи жаҳон урушидан мерос бўлиб қолган масалаларни узил-кесил ҳал этиш пайти келган.

Сўнгра Н. С. Хрушчев СССРнинг Германия масаласидаги позициясини таърифлаб, бундай деди:

Германия билан сулҳ шартномаси ниҳоят тузилиши керак, деб буни қаттиқ талаб этаётганлигимизга сабаб нима? Бунга сабаб шуки, сулҳ шартномасининг йўқлиги неча ўнлаб давлатлар ўртасидаги муносабатларни заҳарлайди. Ўтмишдаги урушнинг қолдиқларига барҳам бермай туриб, Европада мустаҳкам тинчлик шароити вужудга келтирилишини таъминлаш мумкин эмас. Урушнинг бу қолдиқлари янги уруш учун замин тайёрламайди, деб айтиш қийин.

Сизлар шу нарсани тушуниб олмоғингиз керакки, деб таъкидлади Н. С. Хрушчев, Германия билан сулҳ шартномаси тузилмаганлиги билан боғлиқ бўлган хавф-хатарларни немис милитаристлари олдида бирор даражада бўлса ҳам қўрққанимиз учун эслатиб ўтаётганимиз йўқ. Биз, реваншчиларни жиловлаб қўйиш ва башарти лозим бўлиб қолса, уларни эс-хушига келтириб қўйиш учун етарли даражада кучлимиз. Аммо, Ғарбий Германиядаги муайян доиралар, Совет Иттифоқини бошқа давлатлар билан тўқнаштириб қўйиш, улар ўртасидаги муносабатларни кескинлаштириш, дунёни халқаро кескинлик ҳолатида сақлаш планларини тузаётганликлари каби фактни эътиборсиз қолдириш ярамайди, деган фикрга қўшилишингиз керак.

Шу муносабат билан Н. С. Хрушчев айтдики, давлатлар ўртасидаги муносабатларда доим низо чиқараётган Берлин масаласи каби масала ҳам сулҳ шартномаси тузилиши билан узил-кесил ҳал этилган бўлур эди.

Н. С. Хрушчев сўзини давом эттириб, совет халқи тинчлик йўлини кўпданоқ танлаб олган, деди.

Америка халқи ҳам, деб уқтириб ўтди Н. С. Хрушчев, тинчлик тарафдори эканлигига ишонамиз. Башарти, энг муҳим масалада — тинчликни таъминлаш масаласида манфаатларимиз бир-бирига мос тушар экан, ёнма-ён боришимиз ва куч ҳамда ғайратимизни бирлаштириб, халқаро муносабатлардаги иқлимни кескин суратда ўзгартиришга эришмоғимиз лозим. Бинобарин, Совет-Америка ҳамкорлигини қандай амалга оширишимиз керак эканлиги тўғрисида фикр юритайлик.

Совет Иттифоқига келганда шуни айтиш керакки, у, СССР билан АҚШ ўртасида яхши қўшничилик муносабатларини йўлга қўйишга ёрдам бера оладиган ҳар қандай таклифларни қараб чиқишга тайёрдир.

Биз, деб таъкидлади Н. С. Хрушчев сўзининг охирида, СССР билан АҚШ давлат арбоблари ўртасидаги учрашувлар Совет Иттифоқи билан Буюк Британия ўртасидаги, Совет Иттифоқи билан Франция ўртасидаги ва Совет Иттифоқи билан АҚШнинг бошқа иттифоқчилари ўртасидаги муносабатларни янада яхшилашга ёрдам беришини истаймиз. Ана шу фикр олишув натижасида СССР ва АҚШ бир-бирларини яхшироқ англайдиган бўлсалар, низоли масалаларни ҳал этишда кўпроқ бамаслаҳат иш қиладиган бўлсалар, Европада, Осиёда ва бошқа қитъалардаги катта ва кичик мамлакатлар бундан манфаат кўрадилар, тинчлик иши эса, ҳаммадан кўра кўпроқ манфаат кўради.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИ Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ АҚШДА БЎЛИШИ

НЬЮ-ЙОРК, 16 сентябрь. (ТАСС). СССР Министрлар Совети Раиси ҳузуридаги матбуот группаси қуйидагиларни хабар қилади:

15 сентябрда АҚШ президентининг Вашингтондаги резиденцияси — Оқ уйда АҚШ президентига эсдалик совғаларини топшириш маросими ўтказилди. СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев 1959 йил 12 сентябрда ракетада Ойга юборилган вимпелнинг нусхасини ва ракетанинг Ойга муваффақиятли учирилганлиги шарафига тайёрланган олтин значокни АҚШ президенти Дуайт Эйзенхауэрга тақдим этди. Президентга совға билан бирга топширилган мактубда бундай дейилади:

«Америка Қўшма Штатлари президенти Дуайт Эйзенхауэр жанобларига, Президент жаноблари, Сизга самимий ҳурматим нишонаси сифатида, 1959 йил 12 сентябрда ракета контейнерида Ойга юборилган вимпелнинг нусхасини топшириш шарафига муяссарман.

Контейнер 1959 йил 14 сентябрда Москва вақти билан ноль соат ноль икки минут 24 секундда Ойга етказилди.

Вимпелнинг асл нусхаси Ойдадир.

Бу совғани бизнинг халқимизнинг сизнинг халқингиз билан, Сизнинг улуғ мамлакатингиз — Америка Қўшма Штатлари билан тинч ва дўстона муносабатларни ривожлантиришга интилаётганлигини кўрсатувчи символ деб қабул қилгайсиз.

Самимий ҳурмат билан
Н. ХРУШЧЕВ.
ССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси.
1959 йил 15 сентябрь».

АҚШ президентига топширилган вимпел пластинкасига шу сўзлар ўйиб ёзилган:

«Америка Қўшма Штатлари президенти Дуайт Эйзенхауэр жанобларига.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчевдан».

АҚШ президенти эсдалик совғасини қабул қилиб олиб, Совет ҳукуматига чуқур ташаккур изҳор қилди ва вимпелнинг нусхаси ҳамда эсдалик значоги музейга топширилади, деди.

Н. С. Хрушчев 16 сентябрь кундузи миллий матбуот клубида Америка журналистлари билан учрашди. Н. С. Хрушчев учрашув вақтида баёнот берди ва журналистларнинг саволига жавоб қайтарди.

СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев кечқурун совет элчихонасида АҚШ президенти ва ҳукумати аъзолари шарафига зиёфат берди.

* * *

ВАШИНГТОН, 17 сентябрь. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев кеча миллий матбуот клубида нутқ сўзлагандан кейин СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико ва Америка Қўшма Штатларининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили Г. Лодж ҳамроҳлигида автомашинага тушиб Вашингтон бўйлаб сайр қилди ва шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини томоша қилди. Н. С. Хрушчев Линкольн мавзолейини зиёрат қилган вақтида шаҳарнинг шу жойга тўпланган кўп кишилари уни қарсаклар билан табрикладилар.

Д. ЭЙЗЕНХАУЭР ШАРАФИГА ЗИЁФАТ

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев ва унинг рафиқаси 16 сентябрь кечқурун Вашингтондаги совет элчихонаси биносида АҚШ президенти Д. Эйзенхауэр ва унинг рафиқаси шарафига зиёфат бердилар.

Сўнгги ахборот

* Мўғулистон Халқ Революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ва Мўғулистон Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Цеденбал 16 сентябрда Деҳлидан Тошкентга келди. Тошкент аэродромида Ю. Цеденбални ва унинг ҳамроҳларини Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси О. А. Алимов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретарлари М. А. Абдураззоқов, Г. А. Габриельянц, З. Р. Раҳимбобоева, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари Р. Ғ. Ғуломов, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва Ташқи ишлар министри С. А. Азимов, Ўзбекистон ССР Министрлари ва Тошкент шаҳар партия комитети ҳамда шаҳар советининг вакиллари кутиб олдилар.

Ўша куни Ю. Цеденбал ва унинг ҳамроҳлари Ўзбекистон пойтахтининг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар.

16 сентябрда Ю. Цеденбал Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси О. А. Алимов ҳузурида бўлди. Ҳурматли меҳмон билан бирга Мўғулистон Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. Лупсан, Мўғулистон Халқ Республикаси Ташқи ишлар министри П. Шагдарсурен ҳам бор эдилар.

Дўстона ва самимий суҳбат вақтида Ю. Цеденбал ва О. А. Алимов табрик сўзлари айтдилар.

Мўғулистон халқ революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ва Мўғулистон Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Ю. Цеденбал ўзбек халқининг ҳаёти билан танишишни давом эттириб, 17 сентябрь эрталаб Мўғулистон Халқ Республикаси Министрлар Совети раисининг ўринбосари С. Лупсан ва Мўғулистон Халқ Республикаси ташқи ишлар министри П. Шагдарсурен билан биргаликда Тошкент тўқимачилик комбинатига келди. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри С. А. Азимов буларга ҳамроҳ бўлиб келди.

Енгил саноат гигантининг маҳсулоти Мўғулистонга ва чет эллардаги бошқа бир қанча мамлакатларга юборилмоқда. Бу корхонанинг ишлаб чиқариш фаолияти меҳмонларни ғоят қизиқтирди. Корхонанинг директори З. А. Абдуллаев Ю. Цеденбалнинг саволларига жавоб қайтариб, Тошкент тўқимачилари етти йиллик план топшириқларинь муддатидан олдин бажариш учун курашиб, тобора кўп газлама ишлаб чиқараётганликлари, газламанинг сифатини яхшилаётганликлари ҳақида сўзлаб берди.

Мўғулистон давлат арбоблари комбинатнинг цехларини томоша қилдилар.

Тўқимачилар Ю. Цеденбалнинг комбинатни келиб кўрганлиги хотираси учун унга газламалар комплектини совға қилдилар.

Ю. Цеденбал ва унинг ҳамроҳлари ўша куни Янгийўл районидаги Ленин номли колхозда бир неча соат бўлдилар. Бу колхознинг раиси А. Қўчқоров ва республика қишлоқ хўжалик министри Ж. Хоназаров қардош мўғул халқининг вакилларини КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини муносиб кутиб олишга тайёрланаётган ўзбек колхозчиларининг меҳнат соҳасидаги муваффақиятлари билан таништирдилар.

* Москвада Журналистлар Марказий уйида фельетончилар ва карикатурачи рассомларнинг Бутуниттифоқ ижодий семинари бошланди. Семинар ишида мамлакатда нашр этилаётган 19 сатирик журналнинг вакиллари, республика, область ва район газеталарининг фельетончилари, Москва журналистларининг катта группаси қатнашмоқда.

Семинар 5 кун давом этади.

* Самарқанддаги Алишер Навоий номли Ўзбек Давлат университетида Ўрта Осиё ва Қозоғистон тилшуносларининг празеология масалаларига бағишланган биринчи кўшма кенгаши очилди. Кенгашнинг ишида Москва, Украина, Грузия ва Озарбайжон олимлари ҳам қатнашмоқда.

Ўзбекистон рассомларининг олтинчи съезди

Коммунизм қурилишининг улуғвор программасини белгилаб берган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXI съезди совет рассомлари олдига фахрли вазифа қўйди. Бу вазифа янги жамият кишисини шакллантиришга ёрдам бериш, рассомларнинг ўз асарларида мамлакатимиз халқларининг қаҳрамонона меҳнатини акс эттиришдан иборатдир. Ўзбекистон тасвирий санъат усталари бу вазифани қандай қилиб уддалаётирлар? Улар томонидан яратиладиган расмлар, графика, ҳайкалтарошлик ҳамда амалий ижодкорлик асарлари совет кишиларининг катта талабларига жавоб бериши учун улар нима қилмоқлари керак? Ўзбекистон рассомларининг 17 сентябрда Тошкентда очилган VI съездида бу масала асосий масала қилиб қўйилган эди.

Съезд республика рассомлари союзи правлениесининг республика тасвирий санъатининг КПСС XXI съезди қарорлари муносабати билан вазифалари тўғрисидаги докладини тинглади. Докладчилар — Ўзбекистон халқ рассоми Ў. Тансиқбоев ва республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби А. Абдуллаев кейинги йилларда республика тасвирий санъат усталари актив қатнашган жуда катта ижтимоий-сиёсий воқеалар бўлиб ўтганлигини айтиб ўтдилар.

Республика рассомлари союзи V, ва VI съездлар орасида ўтган уч йил мобайнида сон жиҳатидан ўсди, союз аъзоларининг сони 118 кишидан 188 кишигача кўпайди.

Ўзбекистон тасвирий санъати ҳозир жуда хилма-хил тур ва жанрлар билан муваффақиятли равишда ривожланиб бормоқда. Портрет соҳасида А. Абдуллаев, Н. Кашина, Р. Аҳмедов, Ю. Елизаров, Ф. Фадеев, Т. Оганесян ва кўпгина бошқа рассомлар муваффақиятли ишламоқдалар. Улар образларни оригинал равишда тасвирлашга, кишининг ички психологик хислатларини очиб беришга ҳаракат қилмоқдалар.

Рассомлар тематик суратлар жанри билан кўпроқ машғул бўла бошладилар. В. Уфимцев, С. Абдуллаев, В. Жмакин тарихий темалардан бир қанча муваффақиятли расмларни чиздилар. Л. Абдуллаев, В. Зеликов, Н. Аринин ўз асарларини пахтакорларнинг ҳаётига бағишладилар.

Графиклардан И. Икромов, В. Кайдалов, Р. Левицкий ва китоб расмлари устида ишловчи кўпгина бошқа рассомлар маълум муваффақиятларга эришдилар.

Докладчилар танқидчиларнинг ишидаги баъзи ижобий томонларни кўрсатиб ўтдилар. Кейинги вақтда танқидчилар бир неча янги илмий асар тайёрладилар. Бу асарларда республикада тасвирий санъатнинг аҳволи ва уни ривожлантириш йўллари таҳлил қилинади, айрим рассомларнинг ижодиёти текширилади. Тасвирий санъатни пропаганда қилиш иши ҳам бир мунча яхшиланди.

Аммо союз правлениесининг ишида ҳамда кўпгина рассомларнинг ижодида ҳали камчиликлар оз эмас. Бу камчиликлар республикада тасвирий санъатни янада муваффақиятли ривожлантириш йўлида жиддий тўсиқ бўлиб келмоқда ва халқнинг ўсиб кетган талабларига жавоб бермайдиган асарларнинг пайдо бўлишига сабаб бўлмоқда.

Сураткашликда тематик расм сингари муҳим жанр ҳали ҳам бўлса суст ривожланиб бормоқда. Бу жиҳатдан рассомлар республика пахтакорлари ва саноат корхоналари коллективлари олдида кўп қарздордирлар.

Танқидчиларга қарата жиддий талаблар айтиб ўтилди. Улар ҳали совет тасвирий санъатининг энг яхши асарларини пропаганда қилиш билан кам шуғулланаётганлари таъкидлаб ўтилди. Санъатшунослар ҳозиргача халқ маданият университетларининг иши билан шуғулланмаётирлар.

Съезд қатнашчилари эрталабки мажлисда бадиий фонд правлениесининг иши тўғрисида А. Ошейконинг докладини ҳамда ревизия комиссиясининг иши тўғрисида В. Кедриннинг докладини тингладилар.

Съезд делегатлари рассомларнинг VI съездига Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг ўқиб эшиттирилган табрикномасини самимий кутиб олдилар.

17 сентябрдаги кечки мажлисда ҳисобот доклади юзасидан музокаралар бошланди.

Съезднинг ишида Ўзбекистон Министрлар Совети Раиси О. А. Алимов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретарлари М. А. Абдураззоқов ва З. Р. Раҳимбобоева ўртоқлар қатнашмоқдалар.

Съездда жуда кўп меҳмонлар — Ўзбекистон ижодий ва жамоат ташкилотларининг вакиллари иштирок қилмоқда.

Съезд ўз ишини давом эттирмоқда. (ЎзТАГ).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Кабинетдан туриб...“

Газетамизнинг шу йил 26 август сонида юқоридаги сарлавҳа билан босилган материалда Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг ходимлари жойлардаги аҳволни билмай, колхоз ва совхозларга кабинетдан туриб раҳбарлик қилаётганликлари ва шу туфайли министрлик томонидан кўчма Қизил байроқ, шунингдек пул мукофотининг пахта теримига тайёргарлик кўриш ишида областда энг орқада қолаётган «Социализм» совхозига бериб юборилганлиги танқид қилинган эди.

Республика қишлоқ хўжалик министрлиги бу материал юзасидан қуйидаги қарорни қабул қилди:

«Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги коллегияси ҳамда қишлоқ хўжалик ва тайёрлаш ишчи-хизматчилари касаба союзи Марказий комитетининг президиуми «Тошкент ҳақиқати» газетасида босилган танқидий мақолани ва бу тўғридаги қўшимча материалларни кўриб чиқиб, ғўза парвариши якунлари юзасидан Тошкент область совхозлар трестининг берган материалларига мувофиқ «Социализм» совхозига кўчма Қизил байроқ топшириш тўғрисидаги қарорни нотўғри деб топиб, қуйидаги қарорни қабул қиладилар:

1. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва республика касаба союзлар комитетининг кўчма Қизил байроғи ҳамда 3 минг сўм пул мукофотини «Социализм» совхозига топшириш тўғрисидаги қарор бекор қилинсин.

2. Тошкент область совхозлар тресги директорининг вазифасини бажарувчи ўртоқ Руцкийга социалистик мусобақа якунлари ҳақидаги материалга масъулиятсизлик билан қарагани кўрсатиб ўтилсин.

3. Руцкий (область совхозлар тресги) ва Гудович (область касаба союз комитети) ўртоқларга «Социализм» совхозига бориб совхоз коллективига кўчма Қизил байроқ топшириш ҳақидаги қарорнинг бекор қилинганлигининг сабабларини маълум қилиш топширилсин».

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министри Ж. ХОНАЗАРОВ.

Қишлоқ хўжалиги ва тайёрлаш касаба союзи республика комитетининг раиси АБДУЛЛАЕВ.

Кеча қанча пахта тайёрланди

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери
Пискент	1.50	18,89
Боёвут	1,43	15,84
Гулистон	1,34	15,75
Бекобод	1.33	15,31
Сирдарё	1.33	14,50
Юқори Чирчиқ	1,25	13,99
Бўка	1,21	13,90
Оққўрғон	1,23	13,89
Орджоникидзе	1,54	13,48
Ўрта Чирчиқ	1,35	12,94
Чиноз	1,17	12,48
Янгийўл	1,27	12,71
Қуйи Чирчиқ	1,75	11,14

Фан ва техника янгиликлари

БАҲАЙБАТ ВАГОНЛАР

Калининграддаги вагонсозлик заводи 95 тонна оғирликдаги юк кетадиган металл думпкар вагонлари ишлаб чиқаришни йўлга қўйди. Етти йиллик давомида бу ерда янада кўп миқдорда юк кетадиган вагонлар ўзлаштирилади. Бу йиллар давомида 120-140 ва ҳатто 180 тонна юк ташийдиган думпкарлар ишлаб чиқарила бошланади.

ЗАВОД ИНЖЕНЕРИНИНГ АВТОМАТЛАРИ

Горький автомобиль заводининг инженери Н. К. Чернов бир қанча оригинал автомат агрегатлари ихтиро қилиш билан бутун мамлакатимизга танилди. Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида новатор инженер яратган бир қанча ускуналар намойиш қилинаётир. Айниқса, чўян қириндисини тўхтовсиз брикет қиладиган пресс-автомат ўзининг соддалиги ва эксплуатация қилишга қулайлиги билан киши эътиборини жалб қилади. Бундай автоматларни ишлаб чиқаришга худди шу типдаги бошқа прессларни тайёрлашга нисбатан ўн баравар кам маблағ сарфланади. Унинг парчинлаб улайдиган станоги Америкада фойдаланилаётган шу типдаги агрегатларга нисбатан икки баровар унумлидир.

Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ «ТИНЧ-ТОТУВ ЯШАШ ТЎҒРИСИДА» МАҚОЛАСИ БОСИЛИБ ЧИҚДИ

Давлат Сиёсий адабиёт нашриёти Н. С. Хрушчев томонидан Америкада чиқадиган «Форин афферс» журналининг илтимосига биноан ёзилган ва шу журналда босилиб чиққан «Тинч-тотув яшаш тўғрисида» деган мақоланинг текстини алоҳида брошюра қилиб чиқарди.

Брошюра кўп нусхада нашр этилган. (ТАСС).

КУЗГИ БУҒДОЙ ЭКИШ ҚИЗИТИЛДИ

Бўстонлиқ. Фрунзе номли колхоз аъзолари июль ойининг охирларидан кузги экинлар экишни бошлаб юбордилар. Бу йил хўжаликда кузги буғдой экиладиган майдон 1000 гектарга етказилиши лозим эди. Шу сабабли А. Рустамов, К. Рисдавлетов, М. Қодиров сингари тракторчилар шудгорлаш ишларига актив қатнашдилар. Натижада шу кунгача 50 процент ерга кузги буғдой экилди. Бу иш қизғин давом этаётир.

О. УСИПБОЕВ.

АЙБ КИМДА?

«ҚЎРҚОҚ ОЛДИН МУШТ КЎТАРАР»

Қурилиш трестларининг иши ҳақидаги масала юқори ташкилотларда муҳокама қилинар экан деган хабар 159-трест раҳбарларини ташвишга солиб қўйди. Улар қурилиш ишларининг қониқарсиз аҳволда бораётганлиги, уй-жой бинолари ва саноат объектларини фойдаланишга топшириш муддатларининг ҳаддан ташқари чўзилиб кетаётганлигига қандай баҳоналар кўрсатиш ҳақида бош қотира бошладилар. Барча қатори 159-қурилиш тресги бошлиғининг ўринбосари Авербух ва бош инженери Репин ўртоқлар бу масала устида кўп ўйлашга мажбур бўлдилар. Ниҳоят, бу икки раҳбар ходим баҳоналар рўйхатини тузиб чиқдилар. Маслаҳатлашиб, транспортчилар устидан арз қилиш учун Тошкент область партия комитетига боришмоқчи бўлишди.

Бу иш билан бош инженер ўртоқ Репиннинг ўзи шуғулланди. У, обкомга келиши билан бинокорлар ишини орқага «сураётган», уларнинг унумли меҳнат қилишига «халақит» бераётган жуда кўп «сабаблар»ни бирин-кетин санаб кетди. Унинг сўзига қараганда, қурилиш ишларининг қониқарсиз аҳволда бўлишига трестнинг ҳеч қандай айби йўқ.

Бош инженер, айниқса, инерт материаллари таъминотининг ёмонлиги ҳақида кўпириб гапирарди. Бунинг учун у транспортчиларнинг ишини роса қоралади. Шу вақт область автотранспорт тресги марказий диспетчерлик хизматининг бошлиғи ўртоқ Литвиновнинг ўзи ҳам келиб қолди. Бош инженер диспетчерни кўрган заҳотиёқ баландпарвоз сўзлар билан «ҳужум»га ўтди:

— Ишингиздаги тартибсизлик қачонгача давом этади. Бу ҳақда ҳадеб гапираверамизми... Бизнинг ишимизни қачонгача орқага сурасиз?

«Қўрқоқ олдин мушт кўтарар» зайилида тўсатдан айтилган бу гаплардан ҳайрон бўлиб қолган бош диспетчер масаланинг моҳиятини очиқроқ айтишни илтимос қилди.

— Гапни айлантириб нима қиласиз? Мисоллар жуда кўп. Хоҳлаганингизча айтиб беришим мумкин. Масалан, худди шу бугун Виставкадаги бетон узелида на қум, на шағал бор. Узель коллективи эрталабдан бери иш бошламай турибди. Сизга разнарядка бериб қўйибмиз. Нима учун ишни шу асосда ташкил этмайсиз?

— Чамамда сиз бетон узелига яқин ўртада бормагангга ўхшайсиз? — деди Литвинов.

— Ҳатто бугун ҳам шу ерда бўлдим.

— Бўлмаса ҳеч нарсани кўрмабсиз. У ерда қум-шағал тоғ бўлиб уйилиб ётибди. Прорабнинг ўзи 800 кубометр инерт материалимиз бор, деди.

Бош диспетчер қўлидаги папкани титкилаб, ундан бир варақ қоғоз олди ва ўртоқ Репинга узатди. Бу, бетон узелида инерт материалларнинг етарли миқдорда борлиги ҳақида прораб Кирсанов ёзиб берган справка эди.

Ўртоқ Репин ўнғайсиз аҳволда қолди. Унинг қўлтиғидан тарвузи тушди. Ҳалиги баландпарвоз гаплардан асар ҳам қолмади. Ахир бу 159-трест раҳбарларининг қурилиш ишларига юзаки, кабинетдан туриб раҳбарлик қилаётганликларини кўрсатар эди-да.

ҲАВОЙИ РАЗНАРЯДКАЛАР

Маълумки, бинокорлик трестлари инерт материалларини олиш учун Қўйлиқ карьери ва Марказий диспетчерлик хизматига заявкалар юбордилар. Бу заявкаларда ҳар куни қайси объектга неча кубометрдан қум-шағал етказиб бериш кўрсатилади.

Аммо трест раҳбарлари бу ерда ҳам катта камчиликларга йўл қўймоқдалар. Улар разнарядкалар тузишда қурилиш объектларида инерт материалларга бўлган эҳтиёжни тўғри ҳисобга олмайдилар. Натижада, кўпинча қум-шағал бундай материалларга ҳожат бўлмаган объектларга олиб борилади.

Масалан, 31 августда 159-трестнинг 10-қурилиш бошқармасига разнарядкага мувофиқ 12 машина қум-шағал келтирилди. Бошқарма бошлиғи ўртоқ Геварков инерт материаллари келишидан хабардор бўлса ҳам, юкни тушириб олишга ўз вақтида етарли ишчи кучи ажратмади. Натижада машиналар жами 32 соат бекор туриб қолди. Бунинг ҳар бир соати учун трест автобазага 12 сўмдан штраф тўлади.

Шу куни 9-қурилиш бошқармасига 10 та автомашинада қум юборилди. Бошқарма раҳбарлари эса бизга қум керак эмас, деб юкни туширишдан бош тортишди. Алоқа институти қурилишига 8 машина қум келтирилганда ҳам худди шундай воқеа юз берди. Шоферлар қумни қайси объектга олиб бориш мумкинлиги ҳақида трестга телефон орқали мурожаат қилганларида, Виставка қурилишига олиб боринглар, дейилди. Бу ерда эса ўша куни инерт материалларининг келтирилиши кутилмаган эди. Шундан сўнг, шоферлар қумни чинни заводига олиб бориб тўкканлар.

Разнарядка нотўғри берилганлиги туфайли 10 та машина тушга қадар объектларга бир мартадан бориб келган. Ваҳоланки, шу вақт ичида камида билан 3 та рейс қилиш, бу билан объектларга қўшимча равишда 200 тоннага яқин материал етказиб бериш мумкин эди.

Худди шундай воқеалар деярлик ҳар куни 153-қурилиш, «Подземстрой», «Стройиндустрия» трестларида ҳам содир бўлаётир. Масалан, 7 сентябрда «Подземстрой» тресги берган разнарядкага мувофиқ 10 та МАЗ-200В маркали машина ортилган қум билан Қибрайдаги резервуар қурилишига йўл олди. Аммо бу ерда юк тушириб олинмади. Шундан сўнг шоферлар 1,5 соат вақтларини бекор ўтказгач, Бўзсу сув тозалаш иншоотлари қурилишига қараб йўл олдилар. Бу ерда ҳам материал қабул қилинмади. Туш вақти бўлиб қолганига қарамай, ҳали бирор марта ҳам рейс қилолмаган шоферлар юк билан автобазага қайтиб келдилар.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Автотранспортдан фойдаланишдаги бундай камчиликлар машиналарнинг кўплаб бекор туришига сабаб бўлмоқда. Разнарядкаларнинг нотўғри берилиши ва жойларда қум-шағални тушириб олишнинг ёмон ташкил қилиниши натижасида фақатгина август ойининг ўзида 30 процент простойга йўл қўйилди. Сентябрь ойининг биринчи ярмида ҳам худди шу аҳвол давом этди. Ўнбеш кун ичида машиналарнинг бекор туриши иш вақтининг 25 процентдан кўпрогини ташкил этди.

Яқиндан бошлаб бекор ўтказилган ҳар бир соат учун 12 сўмдан штраф ундириш жорий қилинди. Тошкентдаги қурилиш трестлари шу қоидага мувофиқ августда 5000 сўмдан зиёдроқ штраф тўладилар. Албатта, бу пуллар асосий айбдорларнинг киссаларидан олинаётганлиги йўқ, балки, давлат ҳисобидан тўланаётир.

153, 159 трест раҳбарлари Репин, Авербух, Белудже ўртоқлар худди ана шу йўсинда иш тутмоқдалар. Улар қумлоқда туриб қумни кўрмаётирлар.

Н. МЕЛАМЕД чизган расм.

НАВБАТДА ТУРГАН АВТОМАШИНАЛАР

Инерт материаллари олинадиган Қўйлик карьерида ҳам катта камчиликларга йўл қўйилмоқда. Шоферлар қум-шағал ортишнинг ёмон ташкил этилганлигидан ҳақли равишда шикоят қилмоқдалар.

Тўғри, карьерда анчагина қудратли агрегатлар бор. Бу ерда 10 га яқин экскаватор, тракторопогрузчиклар фойдаланилмоқда. Аммо ишнинг ёмон ташкил этилиши, ускуналарнинг ўз вақтида жорий ремонт қилиб турилмаслиги натижасида бу механизмлар кўпинча тез-тез бузилиб туради. Оқибатда кетма-кет келиб турган автомашиналар карьерда 1-2 соатлаб навбат кутиб қолади.

Масалан, 7 сентябрда карьерда эрталабдан қум ортишда 2 та тракторопогрузчик ишлаган. Орадан 2-3 соат ўтмасданоқ 1 та тракторопогрузчик бузилиб қолди. Битта автопогрузчик эса машиналарга қум ортиб улгура олмади.

Автотранспортдан унумли фойдаланишга ҳалақит бераётган бундай камчиликларни тезликда бартараф қилиш лозим. 153, 159, «Подземстрой» трестлари раҳбарлари разнарядкалар беришдаги тартибсизликларни қачонгача давом эттирмоқчилар?

М. МИРҲАМИДОВ.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Партгруппорг

Завод коллективи ишлаб чиқаришни такомиллаштириш, техникани тараққий эттириш учун юриш бошлади. Бу юришга завод партия ташкилоти ва цехлардаги партия группалари бошчилик қилмоқдалар. Трансформатор цехи партия группасининг ташаббуси билан цех бошлиғи вазифаси бекор қилинди, у бажарадиган ишлар старший мастер коммунист Сисоев зиммасига юкланди. Шу муносабат билан цехдаги ҳамма мастер ва ишчиларнинг, айниқса коммунистларнинг масъулияти яна ошди. Азиз Иброҳимов партгруппорг қилиб сайланди. У партия группасининг таъсир кучини ва ташкилотчилик ҳамда ташаббускорлик ролини ҳар қачонгидан ҳам ошириш зарурлигини яхши биларди. Шу ҳақда у группа аъзолари Сисоев, Жеребцов, Мужлабоев ва бошқа ўртоқлар билан ақллашди. Улар узоқ вақт маслаҳатлашиб, конкрет йўл-йўриқлар белгиладилар.

... Смена охирлаб қолганда йиғувчиларнинг бугун ҳам планни бажара олмасликлари маълум бўлди. Олдинлари, цех бошлиғи борлигида Азиз бундай аҳволга қаттиқ норозилик билдирса ҳам, ўзи мустақил бундай ишларга аралашмас, аралашиш цех бошлиғининг ролини пасайтириш бўлади деб қарар эди. Энди эса цехдаги ҳамма ишга партгруппа жавобгар. Шу хаёл билан Азиз Сисоевни йиғув участкасига бошлаб келди ва у ердаги тартибсизликларга ишора қилиб:

— Бунақа кустарчиликка энди хотима берсак бўларди — деди, — ғалтаклар, симлар, позициялар, йиғиладиган нарсаларнинг ҳаммаси ерда аралаш-қуралаш бўлиб ётибди. Шу ҳам тартиб бўлдими?!

Улар икковлашиб завод бош инженери ўртоқ Ариасни йиғув участкасига бошлаб келдилар.

— Ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаш зарур деймиз-у, лекин энг муҳим участкада, трансформаторлар йиғиладиган участкада аҳвол мана бундай. Қисмларни ердан олиб шчитга олиб бориб йиғиш учун қанчадан-қанча ортиқча вақт кетади, бунинг устига ерда чувалашиб ётиб қанча қисмлар бузилади ва ишдан чиқади, — Азиз борган сари қизишиб, ҳар бир сўзига урғу бериб гапирарди.

— Хўш, — Азизнинг елкасига қоқиб, зардаси қайнаган юзига, чақнаган кўзларига мулойим қараб туриб сўради бош инженер, — бирор чора ўйладиларингми?

— Ўйлаши борми, конвейер қуриш керак — тамом! — деди Азиз.

— Хўп, жуда соз. Ишни шундан бошланглар бўлмаса, — деди бош инженер унинг сўзини маъқуллаб.

Иш конвейер қуришдан бошланди. Ҳамма енг шимариб конвейерни тезроқ қуриш учун туну-кун тинмай бир неча ой меҳнат қилди. Қанча қийинчиликлар, етишмовчиликлар бўлди. Лекин цех партия группаси кишиларни шундай руҳлантириб юбордики, улар иш вақти тамом бўлгандан кейин ҳам мўлжалдаги ишни бажармай кетмасдилар. Ҳаммалари қилаётган ишларига ижодий ёндошар, техникавий тузатишлар киритар, ишни тезлаштириш йўлларини таклиф қилар эдилар. Конвейер қурилаётган пайтда техника янгиликлари ҳақида, мамлакатда қандай конвейерлар борлиги ва уларнинг ишлаш хусусиятлари тўғрисида, цехда социалистик мусобақанинг бориши ҳақида қизиқарли суҳбатлар мунтазам ўтказиб турилди. Мана шуларнинг натижаси ўлароқ конвейер белгиланганидан анча олдин ўрнатилди, бутун цехда йиғув ишлари поток усулда бажариладиган бўлди, цех социалистик мусобақада завод бўйича биринчи ўринни эгаллади.

* * *

Кундалик ишлар билан кўп овора бўлиб кетиб кишиларнинг ишдан ташқари вақтда нималар қилаётганлиги, турмушида, оилавий аҳволида қандай ўзгаришлар бўлаётгани билан партгруппа аъзолари, шу жумладан группа бошлиғи Азиз ҳам шуғулланмай қўйишди. Шу вақт ичида эса Сисоев ичкиликка берилиб кетди. Бир кун ишга чиқмади. Орадан 3—4 кун ўтгач, яна ўша аҳвол. Хуллас, у кўнглига нима келса шуни қиладиган бўлиб қолди.

Кекса мастернинг ножўя қилиқларидан «ўрнак» олувчилар ҳам чиқиб қолди. Бу гап Азизнинг қулоғига етиши билан аввал таажжубланди, сўнг шундай ғазабландики, асти қўяверасиз. Ахир, иши ва ахлоқи билан ҳаммага ўрнак бўлиб келган, ёшларга ақл ўргатадиган капкатта кишига нима бўлди?!

Ўша заҳотиёқ Азиз завод партия ташкилотининг секретари Клавдия Афанасьевна Демидова билан маслаҳатлашгани унинг олдига борди.

— Гап шундай... Нима қилсак экан? — сўради у Демидовадан.

Партбюро секретари нима қилиш кераклигини айтмоқчи бўлди-ю, лекин фикридан қайтиб, бироз ўйланиб турди-да, Иброҳимовдан сўради:

— Ўзларингиз қандай қарорга келдингиз?

— Бундай иш учун қаттиқ жазолаш керак, деб ўйлаймиз.

— Тўғри, қаттиқ жазолаш керак. Лекин жазолашдан олдин Сисоев нима сабабдан шу аҳволга тушиб қолганини, унга қандай ёрдам бериш кераклигини аниқласанглар яхши бўларди, кейин жазо бериш қочмайди.

...Старший мастер Андрей Ермолаевич Сисоев цех партия группасининг йиғилиши бўлиши ва йиғилишда унинг ахлоқи муҳокама қилинишини эшитгач, аввалига «кўпчилиги ўзимнинг қўлимда одам бўлган, ҳунар ўрганган йигитлар бўлса, ҳали она сути оғзидан кетмаган болалар нима ҳам қилишарди...» деб беғам юрди. Бироқ, унинг кўзи олдида миқтидан келган, сезгир, ростгўй, принципиал сўзли Азиз пайдо бўлди, у, мастерга жиддий қараб, «Эх, қандай аҳволга тушиб қолдингиз-а, Андрей Ермолаевич!.. Бу қилмишингизни сира кечира олмаймиз» деяётгандек бўлди.

...Йиғилиш бошланди. Азиз аста ўрнидан туриб, олдинда ўтирган Андрей Ермолаевичга анча вақт тикилиб қараб турди. Кекса мастер партгруппоргнинг чақнаётган кўзларига бир нафасгина қирғий қараш қилди-ю, лекин гуноҳ қилиб қўйган боладек бошини қуйи солди. У ўзини минут сайин кичрайиб кетаётгандай сезарди.

— Андрей Ермолаевич, — босиқ гап бошлади Азиз,—Сиз цехда ҳаммамиздан каттамизсиз, партия таълимини ҳаммадан кўпроқ кўргансиз. Шу цехдагиларнинг кўпига касб ўргатгансиз, одам қилгансиз. Лекин... Кейинги пайтларда Сиз айний бошладингиз. Ўзингиз ўйлаб кўринг, ҳозир ёшларга қайси томондан ибрат бўлаётирсиз! Ишдан кейин «юз-юз», уйга боргач «юз-юз», ҳатто иш вақтида ҳам қиладиган ишингиз «юз-юз» бўлиб қолди. Ахир бу лаънатини «ичишга ружу қўйсанг, одамгарчиликдан чиқиб қоласан, қадр-қимматинг кетади», деб бизларга насиҳат қилиб юрар эдингиз-ку, ўзингизга нима бўлди! Қани, ўртоқлар олдида жавоб беринг.

...Йиғилишда Сисоев тоза таъзирини еди. Сўзга чиққанларнинг ҳаммаси уни жуда қаттиқ койидилар. У бир ой бадалида шу бугун уйига ичкилик ичмай қайтаётир, лекин аслида у ҳозир маст: ўғли тенги йигитлардан ҳозиргина эшитган гаплари унинг қулоғи олдида яна такрорланаётгандек, миясида турли фикрлар, алам тугён урмоқда. Қандай ножўя йўлга кириб кетганини, цех коллективи, оиласи ва ўз шаънига катта доғ туширганини у тобора чуқуррок тушуна борарди. Йўл-йўлакай борар экан, Азизнинг жиддий қиёфаси унинг кўзи олдидан сира нари кетмасди. «Иккинчи ичкилик ичмагьним бўлсин...» қатъий аҳд қилди Сисоев.

Азиз Иброҳимов Чирчиқ шаҳридаги «Электромаш» заводида ишлаб чиқариш илғори, кўп янгиликлар ташаббускори, фаол рационализатор сифатида танилган. Бу ёш коммунист корхонанинг энг асосий цехларидан бирида партия группасига анчадан бери бошчилик қилиб келмоқда. У бошчилигидаги партия группаси корхона техника-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилаш, иш процессларини механизациялаш ва автоматлаш, чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш, ишчиларни, мастерлар ва инженер-техник ходимларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларнинг ижодий активлигини ошираборнш соҳасида кўп ибратли ишлар қилиб келмоқда. Шунинг учун ҳам бу группа аъзолари қатори Азиз Иброҳимов ҳам коллектив ўртасида катта обрў-эътибор қозонган.

В. СКОРОДУМОВ.

Чевар теримчиларга шон-шарафлар!

Турсуной Охунова теримни бошлаб юборди

Бригадир ўртоқ Ҳайитбой Умбетов карталарни синчиклаб кўздан кечирди. Колхозчилар фидокорона меҳнат қилганликлари кўриниб турибди.

— Эртага машина теримини бошлаб юбораверасиз,— деди бригадир қаршисида пахтазорга қувонч билан тикилиб турган механизатор қиз Турсуной Охуновага мурожаат қилиб.

— Мен тайёрман,— жавоб берди Турсуной,— юз тоннани бажариш учун астойдил ҳаракат қиламан.

Турсуной ўз агрегатини созлаш, теримга юқори сифатли қилиб тайёрлаш учун озмунча меҳнат қилмади. Шу билан бирга у ажратилган 60 гектар майдондаги ғўзаларнинг нормал, қатор ораларининг текис бўлиб ривожланиши йўлида бригада аъзоларига ёрдам бериб борди. Шунинг учун ҳам теримнинг дастлабки кунидан бошлабоқ унинг агрегати унумли ишлай бошлади. Бир соатда машинанинг бункери пахтага лиқ тўлиб чиқди. Бироқ бу суръат Турсунойни қаноатлантирмади. Кунига ҳам деганда 18—20 бункер пахта териш учун иш унумини янада ошириш талаб қилинади.

Шу мақсадда у яна бир бор агрегатини текширишдан ўтказди, терим аппарати барабанларини синчиклаб созлади. Натижа ёмон бўлмади. Машинанинг иш унуми аввалдагига қараганда анча ортди. Шундан кейин ҳар 30—40 минутда бункер пахтага тўла бошлади.

...Теримнинг биринчи куни ана шундай бошланди. Турсуной ўз агрегатини дадиллик билан пахтазорда ҳайдай бошлади. Машина қайриладиган ерлар ўз вақтида тайёрлаб қўйилганлиги, ўқариқлар текислаб тахт қилиб қўйилганлиги туфайли ҳам ишда ҳеч бир қийинчилик сезилмас эди.

Чиноз районидаги Киров номли колхознинг механизатори Турсунойнинг гаплари ҳақ. Машинадан унумли фойдаланган деҳқонлар ҳақиқатан ҳам суръатни тезлаштирмоқдалар, етиштирилган ҳосилни ўз вақтида йиғиб-териб олмоқдалар.

Суратда: Турсуной ОХУНОВА.

В. Панов фотоси.

ҚИЗ ЎЙЛАРИ

Кўзлар юмуқ, аммо уйқусиз,
Кезар хаёл боғида Анор.
Нималарни ўйлар тунда қиз,
Юрагида қандай сири бор?

Мана қўлда аттестат-ла у
Қадам ташлар колхозга, ишга,
Пок муҳаббат боғида кулган
Чечакларни шошар узишга.

Қизни мафтун айлаган нарса
Пахтазорнинг қайноқ қучоғи.
У бўлар шод, гар қад кўтарса
Хирмонларда дурдона тоғи.

Эртанги кун — катта тантана —
У, бошлайди биринчи терим,
Мўл ҳосилнинг завқида, мана,
Анор ўйи кезар бетиним.

Соғинганди кўпдан бери қиз
Гаштли меҳнат — терим
чоғини —
Соғинганди кутиб сабрсиз
Савлат тўккан пахта тоғини.

Мана энди унга интизор
Юзин очган момиқ — «оқ
олтин»,
Улар сари ошиқар Анор,
Уйқуни тарк этганди бу тун.

Гулчеҳра НУРУЛЛАЕВА.

ОРЗУ

Тун пардаси ёйилди кўкка,
Милтиллади саноқсиз юлдуз.
Ой аямай нур сочар тикка,
Гўё тунни қилмоқчи кундуз.
Милтилларди саноқсиз юлдуз.
Эгат бўйлаб кезар Сарвиноз,
Пахтазордан кетмас негадир.
Ғўзаларга мунча ишқивоз,
Миробмикан ёки бригадир.
Пахтазордан кетмас негадир.

Чақноқ кўзи ғўзаларида,
Ўзи эса хаёл билан банд.
Оқ олтин ҳам етилди тезда,
Оддий қизнинг толеи баланд,
Ўзи эса хаёл билан банд.
«Юлдуз — пахта, ой — теримчи
қиз» —
Хаёлида шундай тасаввур.
Кўсак гўё очган бўлиб юз,
Юлдузларга сочар шула, нур,
Хаёлида шундай тасаввур.

«Ҳосил берса ҳар тупларида
Юлдузларни уялтираман.
Ойдек кезиб эгатларида
Тонна-тонна пахта тераман.
Юлдузларни уялтираман».
Сокин тунда уйга йўл олар,

Хаёллари қолар шу ерда.
Чаман бўлиб бўлиқ ғўзалар
«Терим бошланг» дейди шу ерда
Қиз ғайрати жўшар шу ерда.

Олим МАҲКАМОВ.

Сўз мусобақадош дугоналарга

Мажбуриятим—15 тонна

Колхозимиз аъзолари бу йил пахта теримини барвақт бошлаб юбордилар. Ҳозир кунига йиллик планнинг 2—2,5 проценти миқдорида пахта терилмоқда. Бу миқдор бизни унча қаноатлантирмаяпти. Биз ғанимат кунлардан унумли фойдаланиб, кунлик суръатни яна ҳам жадаллаштириш учун курашмоқдамиз. Мен ўнбешмингчилар ҳаракатига қўшилиб, мавсумда 15 минг килограмм пахта териш мажбуриятини олган эдим. Аҳдимнинг устидан чиқиш учун кунига 200—220 килограммдан пахта термоқдаман.

Ҳадича ТОШМАТОВА.

Ваъдам қатъий

Бу йил даламизда ҳар қачонгидан ҳам мўл пахта ҳосили етиштирилди. Эндиликда ажойиб палла — ана шу етиштирилган мўл ҳосилни ҳеч нобуд қилмай йиғиб-териб олиш даври бошланди. Колхозимиз аъзолари районда биринчи бўлиб теримни бошлаб юбордилар. Теримчи йигит-қизлар орасида социалистик мусобақа қизиб кетди.

Колхозимизда кўп мингкилограммчилар чақириғига қўшилган йигит-қизлар сони кўпайиб бормоқда. Жумладан, дугонам Ҳадича Тошматова мавсумда 15 тонна пахта териб бериш мажбуриятини олди. У мени социалистик мусобақага чақирган. Шу кунларда иккимиз ҳам олган мажбуриятимизни шараф билан бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқдамиз. Кунига 200, айрим кунлари эса 220 килограммга етказиб пахта термоқдамиз. Берган ваъдамнинг устидан чиқиш учун бундан буён ҳам фидокорона меҳнат қиламан.

Ойниса ПАРДАЕВА,
Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз

Ултув бўш келмади

Теримчилар бугунги иш натижаларини билиб кетамиз деб, хирмонга тўпланишди. Табелчи Муҳаммад Ҳамдиев терилган пахталарни апил-тапил чўтга ташлаб бўлди-да, рўйхат ўқишга киришди.

— Ултув 193 килограмм, Шарофат 110 килограмм,— у кўзини қоғоздан олиб атрофдагиларга бир нафас қараб қолди. Табелчи кўп орасидан кимнидир қидирарди. Бу ҳол Шарофатни гангитиб қўйди. Ахир у Ултув билан бир ҳовлида яшайди, ишда ҳам бирга, дам олганда ҳам. Бироқ, иш натижаси икки хил. Табелчи шунга ажабланиб бўлса керак, ҳозир бир гап айтиб Шарофатни қизартирмоқчи эди. Лекин унинг қизлар панасига ўтиб, қизариб-бўзариб турганини кўрди-ю, фикридан қайтди. Тўғри-да, дард устига чипқон қилиб нима қилади.

Ултув билан Шарофат уйга қайтишар экан, яна бугунги иш натижаси ҳақида гап кетди.

—Бугун теримнинг биринчи куни-да, қўлим унчалик ўргана олмай қийналдим. Майли, эртага кўрамиз. Сендан ўзиб кетмасдан қўймайман, — деди Шарофат жаҳл аралаш.

— Жадалроқ термоқчимисан? — сўради Ултув.

— Бўлмасачи!

Ултув қаҳқаҳ отиб кулди.

— Нега куласан? Мен сенга ўйинчоқ бўлдимми?

— Гапинг қизиқ-да. Сен тез терсанг, мен Шарофат етиб олсин деб қараб ўтирармидим. Етиб бўбсан.

— Кўрамиз!

Эртаси куни ҳам икки дугона бир вақтда ишга тушишди. Бирга дам олишди, овқатланишди. Баравар ишни тамомлашди. Шу куни Шарофат ғайрат қилиб 133 килограмм пахта терди. Аммо Ултув жуда чаққон экан, унинг пахтаси 226 килограмм чиқди. Дугоналар келгуси куни ҳам мусобақалашиб ишладилар. Ултув барибир бўш келмади. У хирмонга 300 килограмм «оқ олтин» тўкиб, Шарофатни қарийб ярим йўлда қолдириб кетди. Ўтган кунги баҳс дугоналар ишига ҳам суръат, ҳам сифат қўшди.

Гулистон районидаги «Оқ олтин» колхозининг ўртоқ Пўлат Очилов бошчилик қилаётган бригадасида пахта терими тобора қизимоқда. Кўп теримчилар ўнбешмингчилар ҳаракатига қўшилиб, кунига 200-250 килограммдан пахта термоқдалар. Мавсумда 20 тонна пахта териш мажбуриятини олган чевар теримчи Ултув Бекмуродова эса бир кунда 300-330 килограммдан пахта териб, бошқаларга намуна бўлаётир. Шарофат Эгамбердиева, Опажон Сулаймонова, Сайра Абятова, Хайри Эшонқулова сингари теримчилар ҳам кун сайин терим суръатини оширишаяпти.

М. АБДУРАИМОВ.

Бригадир нега мулзам бўлди

2-бригада бошлиғи Ҳайдар Алибеков учинчи ҳовлидан ҳам даки еб чиқди. У бригада аъзоси Бувисора Ботирбековани ишга чақирган эди. Бувисора дангал:

— Аввал хотинчангиз Асалойни ишга чиқаринг, кейин бизга гапиринг,— деди-да, эшикни шартта беркитиб олди. Начора. Тили қисиқ бригадир Алининг ўчини Валидан олмоқчи бўлиб Ҳадича Аҳмедовага ўшқирди:

— Нима учун теримга чиқмадингиз!

— Ўзларингизнинг хотинларингиз уйда ўтирибди-ку, бизларга мунча дағдаға қиласиз,— терс жавоб қилди Ҳадича. Ҳайдар ака Қутти Жарқинбоева ҳовлисидан ҳам шундай даки еб чиқди. Рабиҳа Тилабова эса бригада бошлиғи буёқда турсин колхоз раиси билан партия ташкилоти секретарининг хотинлари Турдиой билан Анаройларнинг ҳам теримга чиқмаётганликларини пеш қилди.

Шу куни колхознинг биринчи бригада бошлиғи Асен Тўланов ҳам ўзининг хотини Зулайхони ишга чиқармагани учун кўп мулзам бўлди. Бошқа бригадаларда ҳам аҳвол шу. Натижада колхоз график бўйича 8 тонна ўрнига 4,5 тонна пахта тайёрлади. Пахта тайёрлаш плани район бўйича 13 процентдан ошган бўлса-ю, Жданов номли колхоз 3 процент ҳам топшираолмай сводканинг энг охирида судралиб юрса! Бунга ажабланмаса ҳам бўлади. Чунки колхозда Асал, Турдиой, Анорой, Ҳадича сингари умумхалқ курашида қатнашмайдиган аёллар кўп. Уларни дугона дейишга ҳам тилинг бормайди. Чунки ўртоқ, дўст, дугона меҳнатда бир-бирига кўмакчи, қийин пайтларда ҳамдард, бир-бирининг қувончига ҳам, машаққатига ҳам шерик бўлади. Улар эса бунинг бутунлай аксини қилишмоқда.

Областимизнинг барча меҳнаткашлари шу ғанимат кунлардан унумли фойдаланиш учун йиғимтеримни кучайтириб юборишди.

Шаҳарлик опа-сингиллар ўқишўқитишини, илмий ишини, дастгоҳини — ҳамма ишни ташлаб, республикамиз фахри бўлган «оқ олтин»ни териб олиш учун пахтакорларга кўмаклашишга отландилар. Сизлар бўлса қишлоқда туриб, пахтаси «мени териб ол» деб очилиб турган пайкал ёқасида яшаб теримга чиқмасаларингиз, яхшими?! Бирингиз раиснинг, бирингиз бригада бошлиғининг хотиниман деб керилиб, умумхалқ иши бўлган теримдан четда қолдиларингми? Шунинг учун ҳам, Турдиой, сизнинг эрингиз Туроб Сафаров раҳбарлик қилаётган колхозда терим суръати ниҳоятда паст. Бир кунлик терилган пахта киши бошига 8 килограммданга тўғри келаяпти. Шармандали кўрсатгич эмасми бу?! Аҳвол шу зайилда кетаверса эл олдида юзингиз шувит бўлиб қолмайдими?! Ҳалол меҳнати туфайли ҳурмат, шуҳрат орттираётган дугоналарингиздан уялмайсизларми?!

Юқори Чирчиқ районидаги Жданов номли колхозда пахта йиғимтерим ишлари ана шундай ачинарли аҳволда. Район партия ва ижроия комитетлари колхозда шу долзарб кунларда теримга иштирок этмаётган кишиларни ишга жалб қилиш юзасидан амалий чора кўришлари керак.

Ф. УСМОНОВА,
Юқори Чирчиқ райони.

Ҳиммат

Сорахон бригадир бўлибди, деган гап бир кунда бутун колхозга ёйилди. Кўпчилик орасида ҳурмати бўлганиданми, ёки бу гап тўсатдан чиқиб қолганиданми, иш қилиб, қишлоқнинг қайси чеккасига борсангиз, «Сорахон ишидан нимага бўшабди?» деб сўрашади. Эл оғзига элак тутиб бўлмас экан, биров у дейди, биров бу. Баъзилар «Сорахон раис билан чиқиша олмабди» деса, бошқа бировлар «йўқ, у қолоқ бригадани кўтараман деб ариза берибди» дейишади.

Кўп ўтмай гапнинг аниғи чиқди: колхоз партия ташкилотининг секретари Сорахон Шодмонова, пахта планимиз нега бажарилмай қолди, деган масала устида кўп бош қотирибди. Ўйлаб қараса, ишчан раҳбарлар бош бўлган бригадалар планни тўлдирган, уқувсиз бригадир ишлаган жойларда ҳосил анча камайиб кетган. Шунинг учун Сорахон опа бригадаларни ишнинг кўзини билган кадрлар билан мустаҳкамлаш керак, деган қарорга келибди-да, ўзи биринчи бўлиб энг қолоқ бригадага ишга ўтибди.

Чиндан ҳам шундай бўлганди. Аммо Сорахон опа бригадирлик вазифасига осонлик билан ўтмади. Аввал колхоз коммунистлари унинг секретарликдан бўшашига йўл беришмади. Бироқ, у ўз сўзида қатъий туриб олди. «Қолоқ бригадада ишлаб, ҳосилдорликни оширишга аҳд қилиб қўйдим, раъйимни қайтарманглар», деди.

Бу воқеага 8 — 9 ой бўлиб қолди. Шу муддат ичида бригада аъзолари биров кўрса ҳаваси келгудай иш қилишди. 95 гектар ердаги ғўзага механизация ёрдамида икки томонлама ишлов берилди. Пахта ўтган йилдагига қараганда салкам бир ой олдин очилиб, август охиридаёқ теримга киришилди.

Теримнинг дастлабки куни эди. Сорахон опа колхоз идорасидан жуда хурсанд чиқди. Мезон оқшоми сокин ва оромбахш. Кўк юзида қизғиш кумуш баркаш сузиб юрибди. Атрофида баъзилари равшан, баъзилари хирароқ ҳисобсиз юлдузлар. Бригадир бу ажиб манзарага узоқ тикилиб қолди. Хаёл осмонида парвоз этиб, узоқ-узоқларга бориб келди.

Тўлин ой ҳамон виқор ва салобат билан ғарбга томон сузиб борарди. Гўё у, ҳаётда шу чин йўлдошим бўлади, деб танилган кишиси қароргоҳига кетаётган келинчаг-у, дуркун қизлар — юлдузлар ёр-ёр айтишиб, уни кузатишаяпти.

Шу топда Сорахон опанинг кўзлари кўкнинг зар тикилган чойшабида, ўй-хаёллари эса куз этакларида келадиган мислсиз қувончли кунларда эди.

План, кейин юксак мажбурият тўлса, эшитган ёри-биродарлар қутлуғ бўлсин деб келишса, ҳосил тўйи бошланиб кетса, қандай яхши! Қадрдонлар билан бир қурда ўтириб, ҳалол меҳнатнинг завқ-нашъасини суриш қанчалар лазиз!

— Саломатлик бўлса, орзумиз ушалади, — ўзига-ўзи деди бригадир, — ҳаммасининг калиди — меҳнат. Кимки яхши ният билан ҳалол ишласа, бахт қуши ўшанга қўнади...

Сорахон опа эсини таниганидан бери ўсиб улғайган қадрдон қишлоғи томон илдам юракетди.

Бугун ҳам далада иш эрта бошланди. Бригадир тонг маҳалидан то нонуштагача бир ерда бирзум тўхтамай зир югурди. Колхоз идорасига бориб, раис секретарига бугун 3 машина пахта жўнатилишини уқтирди. Ўзи дала шийпонидаги болалар учун сут, оқ қанд, печенье келтирди. Бутун далани айланиб, қайси ер қай меёрда очилганини кўриб чиқди. Терим бораётган картани оралаб, иш сифатини текширди. Яна аллақанча ишларни бажарди.

Шу орада дала шийпонида занг урилиб, теримчилар чойга чиқишди. Уларнинг бир қисми апил-тапил нонушта қилишиб, этак боғлашга тутинабошлади. Аммо Сорахон опа, бирнафас сабр қилинглар, гап бор, деб уларни тўхтатди.

— Сизларга хушхабар олиб келдим, — деди у гапни чўзмаслик учун ошиқиб, — кеча теримнинг биринчи кунидаёқ 5 тонна пахта териб давлатга сотибмиз. Шунга райкомдан сим қоқишиб, ҳаммамизга раҳмат айтишди. Колхознинг олди биз бўлибмиз. Аммо бугун қўлларни яна ҳам чаққонроқ қимирлатмасак, бошқа бригадалар биздан ўзиб кетиши мумкин. Айтгандай райком секретарига, бугун 7 тонна пахта терамиз, деб сўз бериб қўйдим. Уялтириб қўйманглар тагин.

Теримчилар бригадирнинг гапига жавоб қилиб ўтирмадилар. Бунинг ўрнига ҳамма тезроқ пахтазорга киришга ошиқди. Теримчиларнинг бу ҳаракати бригадирда қаноат ҳосил қилди.

Бригадир пахта учун, унинг мўлкўллиги учун жонини фидо қиладиган аъзолари кетидан зўр ифтихор билан қараб турар экан, тунов куни Ғанишер Юнусовнинг айтган гаплари ёдига тушиб кетди.

— Бригадангизда тилла одамлар бор экан, — деган эди у Сорахон опага бу ерда қилинган ишлардан кўнгли тўлиб,— мен сизларга иш ўргатарман деб келган эдим. Йўқ, янглишибман. Бундай қарасам, сиз менга ўргатадиганга ўхшайсиз. Айниқса машина теримига ажратилган 40 гектар ернинг ғўзасини боплаб боқибсиз. Ҳаммасидан ҳам шу ишларингга қойил қолдим.

Ўшанда Сорахон опа Ғанишерни бугун терим бораётган пахтазорда кутиб олганди. Улар ёнма-ён юришиб, узоқ суҳбатлашгандилар. Ғанишер ака аҳён-аҳён ерда тўхтаб, бригаданинг мўл ҳосил етиштириш юзасидан қилган ишлари хусусида ўз мулаҳозаларини айтганди. — Энди биз томонга ҳам бир боринг, — таклиф қилган эди Ғанишерака. Сорахон опа кўпдан бери унинг бригадасига бориб иш ўрганиб келиш ниятида эди. Аммо бригадада иш кўпайиб кетиб, тезда боролмади. Икки ҳафтадан кейингина унинг бригадасига йўл олди.

Қуёш терак бўйи кўтарилиб қолганди. Ғанишер ака бригадасидагилар эрталабки салқинда ишни ундириб олайлик дейишиб, орқаолдиларига қарамай ишлашаяпти. Бир картада терим, яна бирида ғўза барги тўкилаяпти. 4-5 норғул йигит машиналарга пахта юклаш билан банд.

Сорахон опа биринчи картага қадам қўйиши билан кўзларига ишонмай ёқасини ушлади. Ғўзаларнинг барги кўринмайди. Яқинда бу карталар ям-яшил эди, энди оппоқ, кўзни қамаштиради.

— Қаерда бўлса, қани мен билан ким беллашади, деб катта гапириб юргани бежиз эмас экан,— дилидан ўтказди у, Ғанишер ака ҳақида мулоҳаза юритиб,— ҳосилни қара-я! Очилган-очилмагани бўлиб ҳар тупда 70 — 80 тадан кўсак бор. Ҳаммаси йиғиштириб олинса 57 эмас, 70 центнерга етади.

Деҳқон қалбини тўлқинлантирувчи шу фикрлар бригадирнинг ўйхаёлини узоқ-узоқларга олиб кетди. У ўтган йили бригадада гектар бошига фақат 19 центнердан ҳосил олинганини ҳам, бу йил шу ерлардан 40 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳди-паймон қилинганини ҳам яна бир карра эслади. 40 центнер ҳазил гап эмас. Бироқ пайкаллардаги ҳосил Ғанишерлар даласидагига қараганда салгина оз, холос. Шундай экан, нега у ҳеч бўлмаса ҳосилдорликни 50 центнердан ошириш юзасидан оширилган мажбурият олмасин. Сорахон опа шуларни мулоҳаза қилиб қатъий қарорга келди:

— Олтинконда Шер ака билан ёнма-ён туриб, у билан беллашиш осон иш эмас. Лекин биз ҳам оёқни маҳкам тираб оламиз. Ҳосилимиз 50 центнердан кам бўлмайди.

Енгил машина «Ленинград» колхози томон ғизиллар экан, Сорахон опа фикран Ғанишер Юнусов бригадасида эди. У, гоҳ у туп, гоҳ бу туп тепасига энгашиб, момиқларга ҳавас билан қўл урар, лаблари ҳамон «57 эмас, 70 центнер» деб пичирларди.

Бугун теримчиларнинг ғайратигағайрат қўшадиган бошқа бир гап чиқиб қолди. Сорахон опа кеча Янгийўлга бориб келувди. У ерда областнинг илғор кишилари йиғилишиб пахтани тез, сира нобуд қилмай йиғиб-териб давлатга топшириш юзасидан маслаҳатлашиб олишибди. Турсуной Охунова, Саодат Гулаҳмедова ҳам, Ғанишер Юнусов, Валентин Тюпко ҳам ўз режалари ҳақида гапириб беришибди. Кўплар янги мажбурият олибдилар. Бригадир шуларнинг ҳаммасини оқизмайтомизмай аъзоларига етказди.

— Мўл ҳосил етиштирамиз деб эл олдида катта гапирдик, — дейишди улар бригадирнинг сўзларини эшитишгач, — кимки хўжа кўрсинга далага келиб-кетадиган бўлса, ўзидан ўпкаласин, аямаймиз.

Чиндан ҳам шу куни унуми жуда бошқача бўлди. Кунлик топшириқ бажарилгунча ҳеч ким пайкални тарк этмади. Ўндан ортиқ теримчи 200 — 220 килограммдан пахта терди. Умринисо Бобоева бўлса хирмонга салкам 300 килограмм «оқ олтин» тўкди. Сорахон опанинг ўзи ҳам бекар турмади. Гоҳ этак бойлаб пахтазорга кирди, гоҳ хирмондагиларга кўмаклашди.

Қош қорайиб ҳамма хирмонга йиғилганида, бригадир икки оғизгина гапириб, бугунги ишга якун ясади:

— Эрталабки гап ҳамманинг юрагидан жой олибди. Бугун беш процент пахта терибмиз. Аммо ҳали бу оз. Пахтамиз яхши очилган, сизларнинг куч-ғайратингиз билан бундан ҳам каттароқ ютуққа эришсак бўлади, планимиз ҳам тез кунда тўлиб кетади.

Теримчилар опанинг сўзларини дилларига жо қилиб, уй-уйларига йўл олишди. Кўп ўтмай қишлоққа кираверишдаги тор кўча бўйлаб ёшларнинг дилни қитиқловчи шўх қўшиқлари жаранглаб кетди. Мен қўшиқ сеҳридан маст эдим. Худди гулсайридан кетаётган кишилардай шодон куйлаб бораётган ўша йигит-қизларга яна бир марта ҳавас билан қарагим келди.

Сорахон ШОДМОНОВА.

С. СУЛТОНОВ,
Гулистон райони.

Чет элларда

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИ А. А. ГРОМИКО АҚШ ДАВЛАТ СЕКРЕТАРИ К. ГЕРТЕР БИЛАН СУҲБАТ ҚИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 16 сентябрь. (ТАСС). СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико бугун АҚШ давлат секретари К. Гертер билан суҳбат қилди. Бу суҳбат 45 минут давом этди. Суҳбатдан кейин эълон қилинган баёнотда бундай дейилади: Давлат секретари Гертер ва ташқи ишлар министри Громико бугун эрта билан давлат секретарининг кабинетида учрашдилар ва масалаларнинг 25—27 сентябрда Кэмп-Дэвидда президент Эйзенхауэр ва раис Хрушчев томонидан муҳокама қилиниши тартиби тўғрисида дастлабки бир қарорга келдилар. Муҳокама қилиш тартиби қуйидагича бўлади, деган фикрга келинди: Совет Иттифоқи ва Американинг турли маслаҳатчилари ва мутахассислари ўз компетенцияларига тааллуқли масалалар муҳокама қилинган вақтда ҳозир бўладилар. Масалаларнинг моҳияти муҳокама қилинмади.

Кеча тушдан кейин оқ уйда ўтказилган учрашув каби бу суҳбат ҳам ошкора ва дўстона вазиятда ўтди.

ИНДОНЕЗИЯ КОМПАРТИЯСИНИНГ VI СЪЕЗДИ ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

ЖАКАРТА, 16 сентябрь. (ТАСС). Индонезия Компартияси Марказий Комитети секретариатининг берган хабарида айтилишича, Компартиянинг VI съезди ўз ишини тамомлаган.

Съезд ўзининг охирги мажлисларида мамлакатнинг турли районларидан келган вакилларнинг докладларини ҳамда Марказий Комитетнинг умумий докладига бир қанча қўшимча докладларни тинглади. Жумладан, Индонезиядаги иқтисодий кризисни тугатишга доир жуда муҳим чоралар тўғрисидаги, кооперативлар тўғрисидаги, партия маорифи тўғрисидаги, ишчилар билан деҳқонлар иттифоқи асосида бирлашган миллий фронтни мустаҳкамлаш тўғрисидаги, халқнинг исёнчиларга қарши кураши ҳақидаги ва бошқа докладлар тингланди.

14 сентябрда съезд ёпилган куни съездга келган чет эл қардош партияларининг вакиллари билан учрашув кечаси бўлди.

ХИТОЙ МАТБУОТИНИНГ ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

ПЕКИН, 16 сентябрь. (ТАСС). Совет космик ракетасининг Ойга муваффақиятли учирилиши билан бир қаторда, СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг Қўшма Штатларга сафар қилиши, Хитой Халқ Республикаси жамоатчилиги ва матбуотининг диққат марказида турибди.

«Жэньминь жибао», «Дагун бао» газеталари ва бошқа газеталар бугун Н. С. Хрушчевнинг сафарига доир хабарларни ҳамда Н. С. Хрушчевнинг АҚШга қиладиган сафари муносабати билан ўз номига келган хат ва телеграммаларга жавобини биринчи саҳифаларида босиб чиқардилар.

Ҳамма газеталар Н. С. Хрушчевнинг сафарига «Ҳозирги халқаро ҳаётдаги энг катта воқеа» деб яқдиллик билан баҳо бермоқдалар.

Пекиндаги ва Хитойнинг бошқа шаҳарларидаги радиостанциялар Н. С. Хрушчевнинг Вашингтонга келиши тўғрисидаги ва унинг АҚШ президенти билан учрашуви тўғрисидаги хабарларни қайта-қайта эшиттирдилар.

ТИНЧЛИК ВА ТИНЧ-ТОТУВ ЯШАШ МИССИЯСИ

БЕРЛИН, 16 сентябрь. (ТАСС). Германия Демократик Республикаси жамоатчилиги СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг АҚШга визит билан борганига зўр қизиқиш билан қарамоқда. Германия Демократик Республикасидаги радиостанциялар Н. С. Хрушчевнинг Вашингтонга келиши тўғрисидаги батафсил хабарларни қайта-қайта эшиттирдилар. Бугун марказий газеталарнинг ҳаммаси биринчи саҳифаларини ана шу воқеага бағишлаб чиқарганлар.

«Нейес Дейчланд» газетаси Н. С. Хрушчевнинг АҚШга қилган сафари ҳақидаги материалларни «Бизлар ҳаммамиз тинчликка ташнамиз» деган катта сарлавҳа остида босиб чиқарди.

«Трибюне» газетаси Н. С. Хрушчевнинг АҚШга қилган сафари иккала герман давлатида ҳам биринчи ўринда турувчи тема бўлиб қолмоқда, деб таъкидлайди. Шарқда ҳам, Ғарбда ҳам барча кишилар, деб ёзади газета, икки буюк давлат раҳбарларининг учрашувига халқаро кескинликни юмшатиш ва «совуқ уруш»ни тўхтатиш йўлида амалий қадам қўйилиши маъносида катта умид боғламоқдалар. Н. С. Хрушчев АҚШга тинчлик багажи билан жўнаб кетди.

«Нейе Цейт» газетаси Н. С. Хрушчевнинг АҚШга визит билан боришини тарихий аҳамиятга эга бўлган воқеа деб баҳо беради.

«Юнге Вельт» газетаси Н. С. Хрушчевнинг АҚШга визит билан боришига тўхталиб, бундай деб ёзади: Биз аввало, тинчлик бўлишини кутамиз. Биз ҳамжиҳатлик бўлишини, ҳаётимизнинг хавфсизлиги ва осойишталиги таъминланишини кутамиз. Бу бизнинг энг катта истагимиздир. Немис халқи учун тинчликнинг маъноси — сулҳ шартномаси тузиш ва иккинчи жаҳон уруши қолдиқларига хотима бериш демакдир.

БУЮК ВОҚЕА

БОНН, 16 сентябрь. (ТАСС). СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг АҚШга келганлиги ва унинг Вашингтонда бўлишининг дастлабки соатлари тўғрисидаги материалларни Ғарбий Германияда чиқадиган ҳамма газеталар бугун биринчи саҳифаларида босиб чиқардилар. Деярлик ҳамма газеталар АҚШдан юборилган ва Н. С. Хрушчевнинг президент Эйзенхауэр ёнида турган пайти суратга олинган фотографияларни биринчи саҳифаларида босиб чиқармоқдалар. Газеталар Н. С. Хрушчевнинг аэродромда сўзлаган нутқидан унинг ўзи ва ҳамроҳлари АҚШга очиқ кўнгил ва яхши ният билан келганликлари тўғрисидаги жойларини уқтириб кўрсатадилар.

«Нейе- Рейн-цейтунг» газетаси Н. С. Хрушчев билан президент Эйзенхауэрнинг фотографиясини «Тарихий учрашув» деган текст билан босиб чиқарган. Газета бу буюк воқеага бағишланган шарҳларида Совет ҳукумати бошлиғининг визитига Вашингтонда ғоят катта сиёсий аҳамият берилмоқда, деб таъкидлайди.

НИДЕРЛАНДИЯ ҚИРОЛИЧАСИ Н. С. ХРУШЧЕВ БИЛАН Д. ЭЙЗЕНХАУЭРНИНГ УЧРАШУВИНИ ТАБРИКЛАМОҚДА

ГААГА, 16 сентябрь. (ТАСС). Нидерландия қироличаси Юлиана Голландия парламенти навбатдаги сессиясининг тантанали очилиши маросимида сўзлаган нутқида АҚШ президенти Д. Эйзенхауэр билан СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг учрашувини «халқаро кескинликни юмшатиш йўлидаги катта ҳаракат» деб табриклади.

ЖОСУСЛАР ФОШ ҚИЛИНДИ

ПЕКИН, 16 сентябрь. (ТАСС). Фуцзянь вилояти (Шарқий Хитой) жамоат хавфсизлиги органлари аҳоли ёрдами билан чанкайшичи жосуслардан 11 кишини қамоққа олганлар. Бу жосуслар Хитой Халқ Республикаси территориясига қўпорувчилик ва диверсия ишлари олиб бориш учун ҳамда махфий ҳарбий, иқтисодий ва сиёсий ахборот тўплаш учун юборилган эканлар.

Қамоққа олинган вақтда жосуслардан қурол, портлайдиган модда ва турли жосуслик асбоб-анжомлари топилган.

«Тяньцзинь жибао» газетасининг хабар беришича, Тяньцзин шаҳрида ҳарбий ахборот тўплаш учун яширин ташкилот тузиш топшириғи билан Гонконгдан Хитой Халқ Республикаси территориясига ўтиб кирган учта чанкайшичи агент қамоққа олинган.

АҚШДА РАКЕТА УЧИРИШ МУВАФФАҚИЯТСИЗ ЧИҚДИ

НЬЮ-ЙОРК, 16 сентябрь, (ТАСС). Бугун АҚШ да Канаверал бурунидан «Юпитер» ракетасини учиришга ҳаракат қилиб кўрилди. Ракетанинг олдинги қисмида 14 та сичқон ва 2 та қурбақа бор эди. Информация агентликларининг берган хабарларига қараганда, бу ҳаракат муваффақиятсиз чиққан: 10 секунддан кейин ракета ҳавода портлаб кетган.

КУБА. Суратда: Гаван вилоятидаги «Толедо» заводига қарашли майдонларда шакар қамишини ўриш пайти.

В. Листов фотоси.

Келиб кўринг, албатта

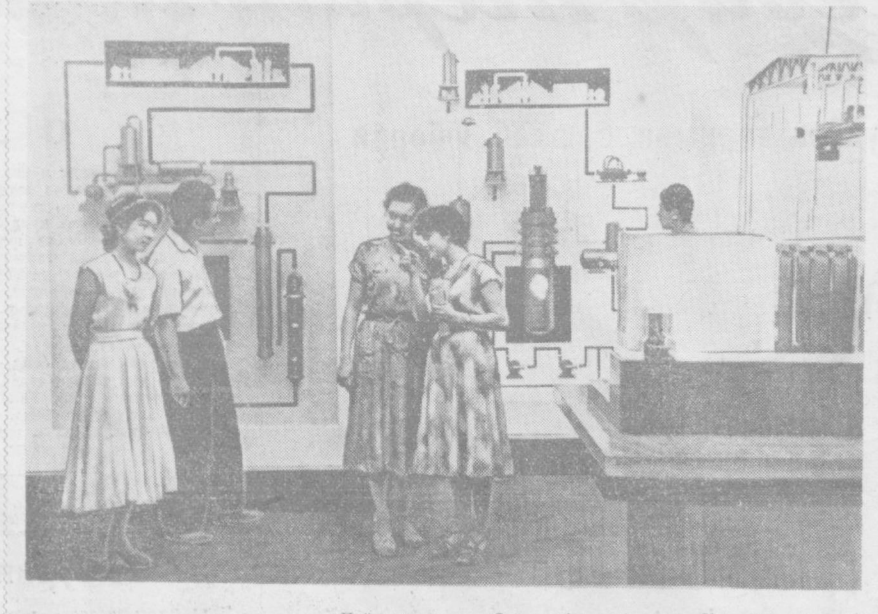

Пойтахтимиздаги Округ офицерлар уйида бундан олдинлари турли темаларда жуда кўп виставкалар ташкил қилинган. Аммо кеча бу ерда очилган янги виставка илгаригиларидан мазмуни жиҳатидан ҳам, экспонатларга бойлиги жиҳатидан ҳам бошқача ва жуда аҳамиятлидир.

Виставка залига кираверишда, рўпарага «Атом тинчлик учун» деган сўзлар катта ҳарфлар билан ёзиб қўйилибди. Ана шу учтагина оддий сўз тинчлик, фаровонлик, бахт-саодат, порлоқ истиқбол каби инсон учун энг олий бўлган эзгу ниятларни ифодалайди, изоҳлайди.

Экспонатларни аста-секин кўздан кечира бошлаймиз. Бир нечта стендлар турли мамлакатлар физикларининг ҳамкорлиги ва атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш соҳасида ишлайдиган илмий мутахассислар тайёрлашда Совет Иттифоқининг бошқа мамлакатларга бераётган ёрдамига бағишланган. Бир стендда Хитой, Румыния, ГДР, Польша, Чехословакия, Венгрия ва бошқа давлатларнинг миллий байроқлари ифодаланган. Бу мамлакатларда ҳозир СССР ёрдами билан атом реакторлари ва бошқа объектлар қурилмоқда.

Залнинг ўртасига Ядро тадқиқотлари бирлашган институтининг макети қўйилган. Шу макет ёнидаги дунёда энг катта бўлган синхрофазотроннинг модели ва синхроциклотроннинг макетларини ҳаракатга келтириб кўриш мумкин.

Уран минераллари коллекцияси ҳаммани қизиқтиради. Улар шаффоф органик шишадан ясалган идишларда турибди. Шу залда экспериментал ва тадқиқот мақсадларида фойдаланиладиган реакторлар, атом электростанциялари ҳақида ҳикоя қилувчи экспонатлар жиҳозланган. Кечагина сувга тушиб, бутун дунёни ҳайратда қолдирган, совет кишилари ва социалистик лагерь меҳнаткашлари қалбини қувончларга тўлдирган «Ленин» атом музёрарининг ўзига виставкада алоҳида стенд бағишланган.

Радиоактив изотоплардан саноатда, биологияда, қишлоқ хўжалигида ва медицинада фойдаланишга бағишланган экспонатларга кўпроқ жой ажратилган. Бу ерга ёзиб қўйилган бир рақам атомнинг битмас-туганмас имкониятларини англатиб турибди: 1958 йилда СССР да радиоактив изотоплардан халқ хўжалигида фойдаланиш орқасида 2 миллиард сўмга яқин фойда кўрилибди.

Мамлакатимизда медицина соҳасида изотоплардан борган сари кенг фойдаланилмоқда. Даволаш натижалари ҳам яхши. СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги тайёрлаган экспонатлар бу фикрни тасдиқлаб турибди.

Юқорида тасвирланган виставка шу йил 28 сентябрда атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш юзасидан Тошкентда очиладиган конференцияга атаб ташкил қилинган. Бу катта виставканинг хил-ма-хил экспонатларини СССР Главатоми, СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ядро физикаси институти биргаликда тайёрлашган.

Ҳурматли ўқувчи, бу виставкани албатта келиб кўринг. У атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш ташаббусини дунёда биринчи бўлиб бошлаб берган мамлакатимизнинг ажойиб ютуқлари тўғрисида тўла тасаввур беради.

Т. НАЖМИДДИНОВ.

Суратда: виставка залида.
А. Палехов фотоси.

Ҳайвонот боғида лекторий

Тошкент ҳайвонот боғи маъмурияти яқинда яхши бир ташаббусни амалга ошира бошлади. Бу ерда дам олиш куни лекторийси ташкил қилинди. Лекторий ҳайвонот дунёси билан қизиқувчи, ҳайвонларнинг яшаш шароити, уларнинг иқлимга мослашуви тўғрисидаги маълумотларни билишни истовчиларга мўлжалланган.

«Ватанимизнинг ҳайвонот дунёси», «Моллар наслини яхшилаш-чорвачиликни ривожлантиришнинг асоси» каби темалардаги дастлабки лекцияларни лекторий залига тўпланганлар қизиқиб тингладилар.

Лекциялар жонли ва қизиқарли бўлмоқда.

Айрим ҳайвонларни мактабларга олиб бориб, ўша ерда лекция ўқиш планлаштирилган. Агар бу метод яхши натижа берса, кўргазмали лекцияларни саноат корхоналарида ҳам ўқиш мўлжалланмоқда.

Лекторий планига мувофиқ, йил охиригача «Қишлоқ хўжалигига зиён етказувчи жониворлар ва уларга қарши кураш», «Ўрмончиликка фойда ва зарар келтирувчи жониворлар», «Ерда ҳаётнинг пайдо бўлиши», «Ўрта Осиёнинг ҳайвонот дунёси», «Ҳайвонларнинг касалликлари», «Ҳайвонларни қандай тарбиялаш керак» ва бошқа темаларда 20 га яқин лекция ўқиш кўзда тутилади.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Тўрт қаватли уй бир ойда битади

Тошкентдаги «Узгоспроект» институти ходимлари уй-жой, коммунал ва маданий-маиший муассасалар биноларини қуришда янги техникадан кенг фойдаланиш имконини берадиган лойиҳалар устида ишламоқдалар. Лойиҳаларга ҳар томонлама пишиқ, арзонга тушадиган, қулай ва тез қуриладиган бинолар яратиш асос қилиб олинган.

Шу вақтгача қурилаётган уйларда ҳар бир квадрат метрга тушадиган оғирлик 3 тоннагача боради. Янги лойиҳа бўйича қуриладиган уй-жой биноларининг ҳар квадрат метрига тушадиган оғирлик 1,7—1,8 тоннагача камайтирилади. Бунга деворларга қамиш плиталар ишлатиш йўли билан эришилади. Шу асосда 16 ва 30 квартиралик кўп қаватли уй-жой бинолари лойиҳаси тайёрланди. Бу уйлар тайёр деворларни монтаж қилиб тикланади. Шундай усул билан қурилган 3—4 қаватлик бино бир-бир ярим ой ичида қўлдан чиқади.

Москвада ишланган лойиҳалар системаси асосида биноларни арзон қуриш учун олдиндан таранг қилиб тортилган темир — бетон конструкцияларидан кенг фойдаланиш устида институт ходимлари ижодий иш олиб бормоқдалар. Улар 5 қаватли 60 квартиралик йирик панеллар қўлланиб қуриладиган турар-жой бинолари учун ҳар хил лойиҳа нусхалари ишлаб чиқдилар. Деворлари темир-бетондан ясалган бу уйлар инженер Локутенко системаси асосида қурилмоқда. Бинонинг ҳар бир квадрат метрига тушадиган оғирлик илгариларига қараганда уч марта енгил бўлади, сарфланадиган маблағ эса 10—15 процент камаяди.

Юқорида саналган лойиҳаларни институт ҳузурида шу йил бошларида ташкил қилинган экспериментал лойиҳалаш группаси тайёрламоқда.

С. МУСАЕВ.

Телевизор экранида

18 СЕНТЯБРДА

19.30. Кичик ёшдаги мактаб ўқувчилари учун «Звездочка» тележурнали.
19.55. Ота-оналар учун «Мактаб ўқувчисининг кундалик режими» ҳақида суҳбат.
20.05. Ўзбек тилида халқаро обзор.
20.20. Киножурнал.
20.30. Сўнгги ахборот.
20.50. «Жазирамада куйганлар» деган киноповесть.
21.35. Ёш артистлар кечаси.

ТАБИАТШУНОС БЛОКНОТИДАН

Фундукни кўпайтирайлик

Ёнғоқзорлар Бўстонлиқ районида кўп ерни ишғол қилади. Бу ердаги колхоз ва совхоз боғларида бутун Иттифоқимизга машҳур грек ёнғоғи, бодом ва хандон писта кўплаб ўстирилади.

Бўстонлиқ тажриба даласи бу ўсимликларнинг навларини кўпайтиришга катта аҳамият бермоқда. Бу ерга Кавказдан пакана ёнғоқ—фундук келтирилган эди. Фундук Бўстонлиқ шароитига тезда мослашиб кетди. Ҳозир ёнғоқнинг бу навидан кўп ҳосил етиштирилмоқда.

Фундукнинг меваси ширин ва тўйимлик бўлади. Унинг мағзида 70 процент ёғ, 20 процентга яқин оқсил ва «А», «Б» витаминлари бор. Фундук меваси кондитер саноатида холва, конфет, шоколад, печенье кабиларни тайёрлашда қимматбаҳо хомашё ҳисобланади.

Фундук дарахтининг бўйи 3—4 метрдан ошмайди. 3—6 йил ичида ҳосилга киради.

Бўстонлиқнинг юмшоқ об-ҳавоси фундук кўчатларини районда кенг тарқатиш имконини беради. Уни грек ёнғоғи ораларига, ариқ лабларига экиш мақсадга мувофиқдир.

Фундук ўсимлигини кўпайтириш яқин йиллар ичида областимизда етиштириладиган ёнғоқ ҳосилини кескин ошириш, озиқ-овқат саноатимизни бундай қимматбаҳо хомашё билан тўла таъминлаш имконини беради.

С. КАЛМИКОВ,
биология фанлари кандидати, Бўстонлиқ тажриба даласининг старший илмий ходими.

ҲАР ТЎҒРИДА

ДУНЁДА ҚАНЧА ЎСИМЛИК БОР?

XVIII аср охирида машҳур швед олими Карл Линней дунёда 7 минг турда ўсимлик бор, деб ёзган эди. Орадан 150 йил ўтгач, рус ботаниги И. И. Кузнецов бу ҳисобни 150 мингга етказди. 1940 йилда академик Н. И. Вавилов 200 минг ўсимликнинг номини аниқлади.

Кишида аниғи дунёда нечта ўсимлик бор, деган савол туғилиши табиий.

Ҳозиргача бу ҳақда анча илмий маълумотлар тўпланди. Бутуниттифоқ ўсимликшунослик институтининг илмий ходими Г. Н. Шликов ҳозирги вақтда 320 минг турда гуллайдиган ўсимлик маълум эканлигини ҳисоблаб чиқди. Инсон бу ўсимликларнинг 30 минг туридан фойдаланади. 12 минг турга яқини эса экиб ўстирилади.

«КАРОМАТЧИ» БАЛИҚ

Яқинда Япония қишлоқ хўжалиги министрлиги тез-тез бўлиб турадиган ер қимирлашдан қаттиқ жабр тортадиган районлар аҳолисини балиқ боқишга чақириб, мурожаат қилди. Министрлик кўл ёки дарёларда сермаҳсул балиқлар боқишга эмас, балки уйларда аквариумда турадиган кичкина оқ балиқларни кўпайтиришга чақирган эди.

Бу чақириқнинг сири бундай: ҳалиги кичкина оқ балиқ ер қимирламасдан бир неча соат олдин безовталаниб, аквариумда у ёқдан бу ёққа югураверар экан. Сейсмографларнинг ҳисоби бўйича кунда 3—5 марта ер қимирлаб турадиган Япония аҳолиси учун бундай «кароматчи» балиқча зарур ва фойдали.

ОБ-ҲАВО МАЪЛУМОТИ

Кеча Тошкентда ва Тошкент областида ҳаво очиқ бўлди. Кундуз соат 3-да Тошкентда 34, областда эса 32—35 даража иссиқ бўлди.

Бугун Тошкентда ва Тошкент областида ҳаво очиқ бўлиши кутилади. Тошкентда 33—35, областда эса 31—36 даража иссиқ бўлади.

Редактор: З. ЕСЕНБОЕВ.

ҲОДИСА

Ичкилик қотилликка олиб келди

Кеч кирди... Куни бўйи корхона ва муассасаларда хизмат қилиб қайтган меҳнаткашлар шаҳарда сайр қилиб юришибди. Биров кинога киради, биров паркда дам олади, яна кимдир маданият уйидаги ҳаваскорлик тўгарагига шошилади.

Шнейберг бўлса ширакайф ҳолда Чирчиқнинг электрокимё комбинати паркига кириб келди. Бу ерда у Ҳайбуллаев, Батршин ва Деденев деган шахслар билан бироз аччиғлашиб қолади.

Бу уч киши Шнейбергдан ранжиб, ундан ўч олиш пайига тушадилар. Улар танца тамом бўлишини кутишади. Шнейберг танца тамом бўлгач, таниш қизи Плотниковани кузатиш учун паркдан бирга чиқиб кетади. Ҳайбуллаев Шнейбергни таъқиб қилиш учун таниш бўлмаса ҳам, Автономова деган қизга суркалиб, улар кетидан қорма-қора кетади. У олдинроқ:

— Мен Шнейберг кетидан бораман, сизлар ҳам билдирмасдан изма-из бораверинглар, — деб айтиб қўйган эди. Батршин ва Деденевга.

Жалаер посёлкасига етганида Деденев Батршинга 900 грамм келадиган қиррали тошни бериб.

— Мана буни олиб қўй, керак бўлиб қолар. — деди.

Деденев қизлар кўзидан пана бўлиб орқада қолди. Батршин бўлса Шнейберг ва Ҳайбуллаевлар кетидан илдам юриб кетди. Плотникова уйи яқинига келганда, қизлар тўхтаб:

— Уйимизга келдик, раҳмат, — дейишди.

Шу топда Батршин улар ёнига етиб келди, Деденев эса нарироқда дарахт соясида турарди. Батршин ва Шнейберг ўртасида яна жанжал бошланди. Икки қиз эса қочиб кетишди. Батршин ҳалиги тош билан Шнейбергнинг бошига туширди, қаттиқ зарбдан у ерга йиқилди. Уч безбош эса ерда ётган Шнейбергни роса тепкилашди. Бунга ҳам қониқмай уларнинг бири йигитнинг бошига бир неча марта пичоқ урди. Қутириб кетган Ҳайбуллаев Шнейбергнинг бўғзига чиқиб, оёғи билан эзади. Шундан сўнг улар ўз жинояти изини яшириш учун Шнейбергни Бўзсув томон судрайдилар. Шу пайт олдиндан кимнингдир оёқ товуши эшитилади. Айёр Ҳайбуллаев ва Батршинлар шу заҳотиёқ Шнейбергни қўлтиғидан кўтариб:

— Ўзингни тутсанг-чи ошна, шунчалик ҳам ичасанми, йигитмисан ўзинг! — деб ясама сўзларни айтишди. Йўловчи ҳам бунга парво қилмай ўтиб кетди.

Сув ёқасига етиб боргач, мурданинг қўлидан «Победа» маркали соатини, чўнтагидан эса 6 сўм пулини оладилар. Сўнг уччовлашиб уни сувга итқитишади. Аммо сув саёз бўлгани учун Шнейберг чўкмади. Шунда Ҳайбуллаев ечиниб ўзини дарҳол сувга отади ва Шнейбергни сочидан тортиб сувнинг чуқур жойига олиб бориб чўктириб юборади.

Яқинда бу қотиллар устидан суд бўлди. Кимёгарлар маданият саройида бўлган бу очиқ суд 4 кун давом этди. Тошкент область судининг жиноий ишлар бўйича сайёр суд коллегияси Д. Ҳайбуллаевни энг олий жазо — отиб ўлдиришга, Ф. Батршин ва А. Деденевларни эса 15 йилдан қамоқ жазосига ҳукм қилди.

Юқоридаги кўнгилсиз воқеа фақат ичкилик касофати орқали рўй берган. Агар жиноятчилар ва қурбон бўлган йигит спиртли ичимлик истеъмол қилмаганларида эди, ўртадаги анчайин бир жанжал қотилликка олиб бормас эди. Жамоатчилик шуни ҳисобга олиб, ҳар доим, ҳамма ерда ичкиликка қарши кураш олиб бориши зарур.

И. ИЛҲОМОВ,
Тошкент область судининг старший консультанти.

Москвада СССР билан Буюк Британия ва Шимолий Ирландия командалари ўртасида енгил атлетика мусобақаси бўлиб ўтди. Бунда 20 километрга юришда биринчи ўринни совет спортчиси А. Ведяков олди. Суратда: Анатолий Ведяков финишда.

С. Преображенский ва Б. Трепетов фотоси. (ТАСС).

Бугун «Ташкентская правда» газетасида

Газетанинг биринчи бетида СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчевнинг Америка Қўшма Штатларида бўлиши ҳақидаги материаллар босилган. Саҳифада машҳур механизатор Турсуной Охунованинг меҳнат ғалабалари ҳақидаги материал берилган.

Иккинчи бетда Михаил Бессоновнинг Ғанишер Юнусов бригадасидан ёзган репортажи, шунингдек партия турмуши рубрикаси остида босилган кўпгина материаллар бор.

Учинчи бетда Ўзбекистон рассомлари съезди ҳақида ҳисобот, атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш виставкасининг очилиши ҳақидаги хабар ва Н. С. Хрушчевнинг Америка Қўшма Штатларига борганлиги ҳақида чет элларда баён қилинган фикрлар берилган.

Тўртинчи бетда областимизнинг шаҳар ва қишлоқларидан олинган хабарлар босилган.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/IX да **Богема**, 19/IX да **Травиата**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/IX да **Ватан ишқи**, 19/IX да **Ошиқ Ғариб**.

СТАЛИН НОМЛИ ПАРКДА — 19 ва 20/IX кеч соат 7 да **Дўстлик карнаваллари**. Билетлар сотилмоқда.

«РОДИНА» — эрталаб соат 9 яримда кенг экранли фильм **Сампо**, кундуз ва кечқурун **Дўстим ҳақида**.

«ОКТЯБРЬ» — **Бир аёл тақдири** (ўзбек тилида).

НАВОИЙ номли (қишки), «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ВАТАН», «УДАРНИК» — **Дўстим ҳақида**.

НАВОИЙ номли (ёзги) — кеч соат 8 да **Дўстим ҳақида**, кеч 9-40 минутда **Хотиним куйлашни истайди**.

«9 МАЙ» — **Уч денгиз оша** (1 ва 2-серия, ўзбек тилида).

«ФЕСТИВАЛЬ» — кеч соат 8 ярим ва 10-15 минутда **Дўстим ҳақида**.

КАФАНОВ номли — **Биз Еттисувданмиз**.

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — кундуз ва кечқурун **Дўстим ҳақида**, кундуз соат 2 ва 6-15 минутда **Ўн учинчи арзанда**.

Ҳамза номли театрнинг ёзги биносида

18, 19, 20 сентябрда

ЎЗБЕКИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИ ВА ЁШ ИЖРОЧИЛАРНИНГ

концертлари

Концертда: СССР халқ артисти **Мукаррама Турғунбоева**, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Шаҳодат Раҳимова**, **Ғулом Абдураҳмонов**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Қундуз Миркаримова**, **Коммуна Исмоилова**, **Аюб Қодиров**, **Карим Алиев**, VI Жаҳон фестивали лауреатлари **Тамара Юнусова**, **Севилия Ҳайбуллаева**, **Аббос Баҳромов**, **Фозил Харротов**, **Ғафур Иноғомов**, **Қаҳрамон Дадаев**, солистлардан **Раима Ҳакимова**, **Насиба Хонкелдиева**, **Жума Бобоев**лар қатнашади.

Концерт кеч соат 8 ярimда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 26 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040.135. Саноат ва транспорт бўлими, маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 34048, 132. Секретариат — 29040. 50. Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 07822. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. Б-1881.